

LATVIJAS
REPUBLIKAS
FINANŠU
MINISTRIJA

PUBLISKAIS PĀRSKATS

2008

SATURS

Finanšu ministra priekšvārds	3
Valsts sekretāra priekšvārds	4
Finanšu ministrijas juridiskais statuss, darbības mērķi un virzieni	5
Pārmaiņas ministrijas darbībā un ministrijas struktūra	7
Padotībā esošās iestādes un kapitālsabiedrības, kurās ministrija bija valsts kapitāla daļu turētāja	9
Ministrijas prioritārie uzdevumi	10
Finanšu ministrijas darbība 2008. gadā	12
Īstenotās jaunās politikas iniciatīvas un to finansējums	37
Ministrijas korporatīvā pārvaldība	38
Budžeta informācija	40
Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	40
Ministrijas pasūtītie un veiktie pētījumi	44
Personāls	46
Komunikācija ar sabiedrību	50
Plāni nākamajam gadam	61

FINANŠU MINISTRA PRIEKŠVārds

Iepriekšējos gados pasaules ekonomika piedzīvoja strauju izaugsmi – iekšzemes kopprodukts (IKP) ik gadu palielinājās vidēji par 5 procentiem. Apmēram trīs ceturtdaļas no šīs izaugsmes nodrošināja jaunatīstības un attīstības valstu ekonomikas, tai skaitā arī Latvija. Taču 2008. gada otrajā pusē sākās globāla ekonomikas lejupslīde, kuru izraisīja krīze pasaules lielākajos finanšu un mājokļu tirgos.

Globālā finanšu krīze ir skārusi reālo sektoru – ražošanu un starptautisko tirdzniecību. Tā kā ar politisko rīcību 2008. gada beigās neizdevās kļedēt nenoteiktību pasaules ekonomikā, finanšu krīze turpinājās, radot strauju aktīvu vērtības samazināšanos pasaulē.

Šīs izmaiņas ekonomisko procesu norisēs atstāja iespaidu uz mazo un atvērto Latvijas tautsaimniecību. Valsts 2008. gada konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi bija 5 723,0 milj. latu, izdevumi – 6 254,1 milj. latu, līdz ar to kopbudžetā bija finansiālais deficīts 531,1 milj. latu apmērā. Gadu iepriekš valsts budžetā bija izveidojies finansiālais pārpalikums 94,7 milj. latu apmērā.

Latvijas tautsaimniecības izaugsmes tempi 2008. gadā strauji bremzējās un, sākot ar gada otro ceturksni, kļuva negatīvi. Gadā kopumā IKP samazinājās par 4,6 procentiem. Valsts finanšu situāciju noteica nelabvēlīgā makroekonomiskā situācija, valsts budžetā tika iekasēts mazāk ieņēmumu, nekā bija plānots. Vienlaikus valsts iestādes nespēja nodrošināt stingru fiskālo disciplīnu, kas nepieciešama šādos apstākļos.

2008. gadā, it sevišķi gada otrajā pusē, Finanšu ministrijas darbinieku ikdiena bija piesātināta ar ļoti nozīmīgiem darbiem. Tika pārņemta viena no Latvijas lielākajām komercbankām – „Parex banka”. Tika apstiprināta arī Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programma, saskaņā ar kuru notiek aktīva sadarbība ar starptautiskajiem partneriem – Eiropas Komisiju, Starptautisko valūtas fondu, Pasaules Banku, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku un vairākām Eiropas Savienības dalībvalstīm, panākot vienošanos par finanšu atbalsta sniegšanu Latvijai 7,5 miljardu eiro (5,27 miljardu latu) apmērā.

Šajos apstākļos Finanšu ministrijas makroekonomikas eksperti pārgāja uz īstermiņa prognozēšanu, veltot vērā ņemamas pūles aktuālāko tautsaimniecības tendenču analīzei. Budžeta speciālisti vienlaikus strādāja gan pie budžeta izstrādes, gan pie spēkā esošā budžeta grozījumu sagatavošanas.

Ekonomiskā krīze mums liek mācīties, ka valstij ir jāspēj savas funkcijas veikt daudz racionālāk un pieticīgāk tērējot līdzekļus, tātad, strādājot daudz efektīvāk. Šajā procesā Finanšu ministrijas misija ir – rūpēties, lai valsts spētu iekļauties tai pieejamo līdzekļu ietvaros, lai valsts saimnieciskā dzīve ne uz brīdi neapstātos, lai mēs izmantotu šo krīzi kā iespēju radīt priekšnoteikumus valsts attīstībai.

Ja spēsim pārorganizēties un veikt nepieciešamās reformas, Latvija no krīzes iznāks krietni stiprāka, nekā līdz šim. Patlaban ir tiešām izšķirošs brīdis, kas nosaka to, vai mēs esam spējīgi turpināt valsts attīstību jaunā kvalitātē gan ekonomiski, gan politiski.

Finanšu ministrs

Einars Repše

VALSTS SEKRETĀRA PRIEKŠVārds

Vairākus gadus pēc kārtas Latvija piedzīvoja strauju ekonomikas uzplaukumu. Kredītresursu pieejamība, atalgojuma kāpums, iespaidīgi infrastruktūras projekti – tās ir tikai dažas iezīmes, kas raksturo pēdējos pāris gadus Latvijā. Šķiet, ka vispārējā eiforija un ātrums, kādā dzīvojām, neļāva piebremzēt, lai padomātu par rītdienu. 2008. gads kļuva par pagrieziena punktu uz negatīvu tautsaimniecības attīstības tempa pieaugumu. Gada otrajā pusē situāciju būtiski ietekmēja arī norises globālajā finanšu arēnā.

Tieši mainīgā makroekonomiskā situācija valstī arī noteica Finanšu ministrijas galvenos darbus 2008. gadā, īpaši īstenojot fiskālās politikas pasākumus. Salīdzinot ar citiem gadiem, budžeta un tā grozījumu izstrādes procesā tika ieguldīts daudz apjomīgāks darbs. Samazinoties nodokļu ieņēmumu pieauguma tempam, bija nepieciešami grozījumi 2008. gada budžetā. Arī strādājot pie 2009. gada budžeta, par pamatu tika ņemtas jau krietni pesimistiskākas attīstības prognozes. Tomēr globālā finanšu un ekonomikas krīze izmantoto attīstības scenāriju un apstiprināto budžetu

negatīvā virzienā lika pārskatīt jau 2008. gada nogalē.

Šis gads iezīmēja arī virzienu ilgspējīgas budžeta politikas realizēšanā, īstenojot strukturālas reformas valsts pārvaldē ar mērķi paaugstināt tās konkurētspēju. Sarunās ar starptautiskajiem donoriem tieši šis uzdevums izvirzījās par vienu no galvenajiem vienošanās priekšnosacījumiem. Redzējums par tālāko valsts attīstību un plānotajām izmaiņām tika iestrādāts Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmā, kas kalpo par pamatu starptautiskā aizdevuma 7,5 miljardu eiro apmērā saņemšanai. Jau 2008. gada nogalē saņēmām pirmo aizdevuma daļu – 590 miljonus eiro, tomēr turpmākai kredīta saņemšanai būtiskākais priekšnoteikums ir mērķtiecīga un savlaicīga programmas ieviešana.

2008. gadā tika veiktas arī būtiskas izmaiņas nodokļu politikā, kuru mērķis tautsaimniecības lejupslīdes apstākļos bija nodrošināt valsts budžeta ieņēmumus, vienlaicīgi ieviešot pasākumus uzņēmējdarbības veicināšanai un darba spēka izmaksu sloga samazināšanai. Šo izmaiņu rezultātā nodokļu slogs tika pārnests no tiešajiem nodokļiem uz netiešajiem jeb patēriņa nodokļiem, tādējādi veicinot konkurētspējīgākas tautsaimniecības struktūras veidošanos.

Ekonomikas lejupslīdes apstākļos viens no svarīgākajiem attīstību veicinošajiem instrumentiem ir sekmīga Eiropas Savienības fondu līdzekļu apguve. Lai nodrošinātu tautsaimniecības vajadzībām atbilstošu projektu īstenošanu, Finanšu ministrija kopā ar sociālajiem partneriem pārvērtēja aptuveni 62 aktivitātes 127 miljonu latu apmērā, analizējot gan projektu plānotos rezultātus, gan to ietekmi uz pieprasījumu, importu un eksportu, kā arī jaunu darba vietu radīšanu privātajā sektorā. Šobrīd īpaši svarīgi ir turpināt iesākto darbu pie apguves paātrināšanas un projektu ieviešanas vienkāršošanas.

Atskatoties uz paveikto, gribu uzsvērt, ka 2008. gads bija pārmaiņu un noteikti arī izaicinājumu laiks. Ekonomiskās situācijas izmaiņas lika pārvērtēt līdz šim paveikto un nospraust metus rītdienai. Šīs pārmaiņas vēlreiz ir apliecinājušas un nostiprinājušas Finanšu ministrijas lomu Latvijas valsts pārvaldē.

Finanšu ministrijas valsts sekretārs

Mārtiņš Bičevskis

FINANŠU MINISTRIJAS JURIDISKAIS STATUSS, DARBĪBAS MĒRĶI UN VIRZIENI

2008. gadā Finanšu ministrijas (FM) darbību reglamentēja Valsts pārvaldes iekārtas likums un Ministru kabineta (MK) 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 239 „Finanšu ministrijas nolikums”. Atbilstoši Finanšu ministrijas nolikumam ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde finanšu nozarē, kas ietver valsts un pašvaldību budžeta, īstermiņa un ilgtermiņa finanšu politikas, grāmatvedības politikas, nodokļu politikas, muitas darbības politikas, valsts sektora darba samaksas politikas un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu, kā arī Eiropas Savienības (ES) struktūrfondu un Kohēzijas fonda (KF) līdzekļu koordinācijas un izmantošanas politikas apakšnozares.

Ministrija ir pakļauta finanšu ministram, bet Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļu apguves jautājumos – īpašu uzdevumu ministram Eiropas Savienības finanšu pārvaldes lietās.

Kopš 2007. gada 20. decembra finanšu ministrs bija Atis Slakteris.

Savukārt no 2006. gada 25. novembra līdz 2008. gada 31. decembrim īpašu uzdevumu ministrs Eiropas Savienības finanšu pārvaldes lietās bija Normunds Broks.

Ministrijas virsmērķis ir nodrošināt tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību veicinošas finanšu un fiskālās politikas izstrādi un efektīvu ieviešanu.

Finanšu ministrija īsteno darbību šādos virzienos:

- ▶ stabilas makroekonomiskās vides, uz attīstību vērstas saprātīgas fiskālās un finansiālās politikas un valsts līdzekļu efektīvas izmantošanas nodrošināšana;
- ▶ efektīvas valsts budžeta pārvaldes un kontroles nodrošināšana;
- ▶ efektīva piešķirto Eiropas Savienības līdzekļu administrēšana;
- ▶ valsts uzraudzības nodrošināšana atsevišķās tautsaimniecības nozarēs atbilstoši Finanšu ministrijas kompetencei;
- ▶ maksājumu nodrošināšana citām valsts iestādēm un personām.

Finanšu ministrija nodrošina valdības mērķu un uzdevumu īstenošanu atbilstoši ministrijas kompetencei. Ministrija ir atbildīga par valsts budžeta izstrādi kārtējam gadam, finanšu un fiskālās politikas veidošanu un veiksmīgu pieejamo Eiropas Savienības līdzekļu apguvi. Ar Finanšu ministrijas padotībā esošo iestāžu starpniecību tiek nodrošināta valsts līdzekļu apsaimniekošana un valsts parāda vadība, nodokļu un nodevu iekasēšana, muitas darbības veiksmīga organizēšana, valsts iepirkuma procesu vadība un izložu un azartspēļu jomas un dārgmetālu aprites uzraudzību un kontroli.

Ministrijas darbības virzieni tiek īstenoti ar 13 budžeta programmām:

- ▶ finansiālās un fiskālās politikas veidošana un valsts budžeta izstrāde;
- ▶ budžeta izpilde un valsts parāda vadība;
- ▶ Iepirkumu uzraudzības birojs;
- ▶ valsts nodokļu administrēšana;
- ▶ muitas darbības nodrošināšana;
- ▶ finansiāla rakstura noziedzīgu nodarījumu, korupcijas atklāšanas un novēršanas nodrošināšana;
- ▶ legālai preču aprītei nepieciešamās dokumentācijas nodrošināšana;
- ▶ Eiropas Savienības finansēto programmu ieviešana;
- ▶ uzraudzība un kontrole;
- ▶ maksājumu nodrošināšana citām valsts iestādēm un personām;

- ▶ valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana;
- ▶ dotācija Pašvaldību izlīdzināšanas fondam;
- ▶ dotācija nekustamā īpašuma nodokļa par ēkām prognozes samazinājuma kompensācijai.

PĀRMAIŅAS MINISTRIJAS DARBĪBĀ UN MINISTRIJAS STRUKTŪRA

Lai nodrošinātu revīzijas iestādes funkciju izpildi, ar 2008. gada 21. aprīli Finanšu instrumentu koordinācijas departamentā izveidota Eiropas Savienības fondu revīzijas nodaļa.

Lai nodrošinātu efektīvāku Eiropas Savienības fondu finansēto projektu īstenošanas administratīvo, tehnisko un finanšu vadību, ar 2008. gada 2. jūniju Eiropas Savienības fondu departamenta un Projektu vērtēšanas departamenta reorganizācijas rezultātā izveidoti trīs departamenti:

- ▶ Eiropas Savienības fondu plānošanas departaments,
- ▶ Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments;
- ▶ Eiropas Savienības fondu vadības sistēmas departaments.

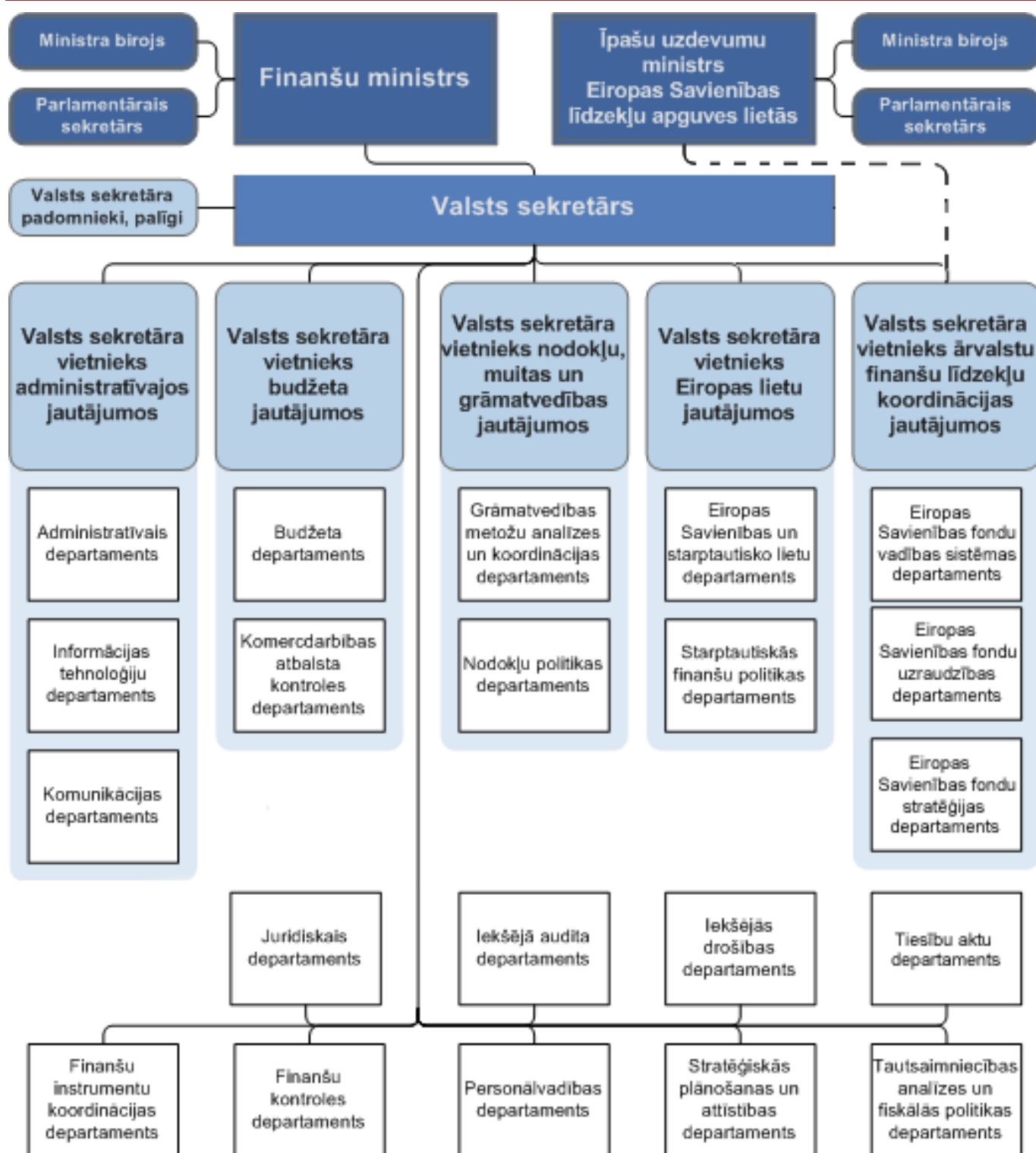
Lai efektīvizētu ministrijas informācijas sistēmas apzināšanu, attīstību un uzturēšanu, ar 2008. gada 1. septembri, apvienojot Informātikas departamentu un Informācijas sistēmu attīstības departamentu, izveidots Informācijas tehnoloģiju departaments.

Ministrijas pārvaldes lēmumu, līgumu un iekšējo normatīvo aktu iepriekšējo tiesiskuma papildpārbaudes izpildei ar 2008. gada 15. oktobri Juridiskajā departamentā likvidēta:

- ▶ Tiesību aktu izvērtēšanas nodaļa;
- ▶ Tiesiskās sadarbības nodaļa.

Lai nodrošinātu ministrijas izstrādāto tiesību aktu, politikas dokumentu projektu un informatīvo ziņojumu atbilstību juridiskās tehnikas prasībām, ar 2008. gada 15. oktobri izveidots Tiesību aktu departaments.

1. struktūrshēma

PADOTĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES UN KAPITĀLSABIEDRĪBAS, KURĀS MINISTRIJA BIJA VALSTS KAPITĀLA DAĻU TURĒTĀJA

Finanšu ministrija ir augstākā iestāde ministrijas padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Ministrijas padotībā ir:

- ▶ Valsts kase;
- ▶ Valsts ieņēmumu dienests;
- ▶ Valsts probes uzraudzības inspekcija;
- ▶ Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija;
- ▶ Iepirkumu uzraudzības birojs;
- ▶ valsts aģentūra „Centrālā finanšu un līgumu aģentūra”.

Ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

- ▶ valsts akciju sabiedrībā „Valsts nekustamie īpašumi”;
- ▶ valsts akciju sabiedrībā „Latvijas Hipotēku un zemes banka”;
- ▶ valsts akciju sabiedrībā „Latvijas Loto”;
- ▶ valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Nams-FM”;
- ▶ akciju sabiedrībā „Jelgavas siltumtīklu uzņēmums”.

MINISTRIJAS PRIORITĀRIE UZDEVUMI

Finanšu ministrija atbilstoši kompetencei savā darbībā nodrošina valdības mērķu un uzdevumu īstenošanu. Ministrijas darbību ietekmē gan valdības lēmumi un politiskās nostādnēs, gan pieņemtie normatīvie akti, gan Latvijas dalība dažādās starptautiskās organizācijās, kā arī dažādas pārmaiņas valsts un starptautiskajā ekonomiskajā situācijā.

2008. gadā ministrijai bija šādas galvenās prioritātes:

- ▶ finanšu sistēmas stabilizēšana;
- ▶ ilgtermiņa stabilizācijas rezerves izveide;
- ▶ vienošanās par daudzpusējā starptautiskā finanšu atbalsta (aizdevuma) piešķiršanu Latvijai panākšana;
- ▶ AS „Parex banka” darbības nepārtrauktības nodrošināšana, novēršot iespējamu bankas maksātnespēju un ar to saistītās sekas;
- ▶ rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pilnveidošana.

Finanšu ministrija sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Latvijas Banku sagatavoja Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmu (Programma) (Saeimā pieņemta 2008. gada 12. decembrī).

Programmas mērķi ir:

- ▶ stabilizēt Latvijas ekonomiku,
- ▶ atrisināt iespējamās likviditātes problēmas,
- ▶ atjaunot ilglaicīgu stabilitāti – stiprinot banku sektoru, novēršot fiskālo nesabalansētību un saglabājot stabilu nemainīgu valūtas politiku,
- ▶ uzlabot tautsaimniecības starptautisko konkurētspēju, lai iespējami ātri sasniegtu ilgtspējīgu IKP izaugsmi un sabalansētu valsts budžetu.

Programmas ietvaros paredzēti pasākumi četrās jomās: monetārā, fiskālā un finanšu politika, kā arī ekonomikas konkurētspējas veicināšana.

Stingra fiskālā politika paredz tālāku budžeta izdevumu optimizēšanu ar virzību uz valsts budžeta sabalansēšanu. Pamatojoties uz sagatavoto Programmu, Finanšu ministrija 2008. gada beigās izstrādāja Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas ieviešanas rīcības plānu, kurā ietverti būtiski pasākumi uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanai un Eiropas Savienības struktūrfondu apguves paātrināšanai. Paredzēta arī rīcība finanšu sektora stabilizēšanai, kas atjaunotu naudas plūsmas, veicinātu resursu pieejamību un mazinātu finanšu sistēmas riskus.

Lai palielinātu noguldītāju aizsardzību kredītiestādes vai krājaizdevu sabiedrības maksātnespējas gadījumā, 2008. gada 16. oktobrī Saeimā tika pieņemts likums „Grozījumi Noguldījumu garantiju likumā”. Saskaņā ar likumu, neatkarīgi no noguldījuma izdarīšanas dienas, garantētā atlīdzība vienam noguldītājam par noguldījumu piesaistītāja izdarīto noguldījumu ir garantētā noguldījuma apmērā, bet ne vairāk kā 50 000 eiro, kas pārrēķināti latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto valūtas kursu dienā, kad iestājas noguldījumu nepieejamības gadījums.

Finanšu ministrija sagatavoja Ilgtermiņa stabilizācijas rezerves likumprojektu, un Saeima 2008. gada 14. novembrī to pieņēma, kā rezultātā tika radīta tiesiskā bāze ilgtermiņa stabilizācijas rezerves fonda izveidei. Izmantojot valsts budžeta aktīvus, tika izveidots finanšu resursu fonds, lai nodrošinātu makroekonomisko procesu fiskālo risku ietekmes mazināšanu, kā arī sekmētu nacionālās ekonomikas attīstību. Likums sagatavots, lai sekmētu valsts ekonomiskās attīstības vienmērīgu izaugsmi un mazinātu sociālekonomisko un fiskālo risku.

2008. gada rudenī, pastiprinoties ekonomiskās situācijas lejupslīdei un izaicinājumiem globālajā finanšu sistēmā, Finanšu ministrija uzņēmās vadošo lomu sarunās ar Eiropas Komisiju, Starptautisko Valūtas fondu un citiem ārvalstu partneriem (Pasaules Banku, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku un vairākām Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīm) par Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas izstrādi. Pateicoties sarunu rezultātiem un tam, ka valdība apņēmas stabilizēt ekonomisko situāciju, tika panākta vienošanās par finansiālā atbalsta piešķiršanu Latvijai 7,5 miljardu eiro apmērā, kas ir finansiālais pamats pasākumu īstenošanai četrās jomās: monetārā, fiskālā un finanšu politika, kā arī ekonomikas konkurētspējas veicināšana. Jāuzsver, ka dažādos līmeņos notiek stingra finanšu līdzekļu izlietošanas uzraudzība un kontrole. Finanšu ministrijai bija vadošā loma procesa koordinācijā, sarunu ar ārvalstu partneriem organizēšanā, pasākumu izpildes plāna uzraudzībā un kontrolē un pārējo iniciatīvu plānošanā.

Sadarbībā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisiju nodrošināta AS „Parex banka” darbības nepārtrauktība, novēršot iespējamu bankas maksātnespēju un ar to saistītās sekas. Panākta vienošanās ar bankas vairākuma akcionāriem par tiem piederošo akciju nodošanu valstij, lai nodrošinātu ekonomisku un juridisku valsts kontroli pār banku, kuras darbības stabilizācijai jāpiesaista valsts finanšu resursi. Sadarbībā ar Latvijas Banku organizēta un izpildīta virkne pasākumu, lai stiprinātu Latvijas banku sistēmas spēju veiksmīgi darboties krīzes apstākļos un valsts pārvaldes gatavību vajadzības gadījumā raiti veikt vajadzīgos atbalsta pasākumus. Pabeigta Banku pārņemšanas likuma izstrāde (likums pieņemts Saeimā 2008. gada 18. decembrī).

Lai sekmētu stingru fiskālās politikas vadību, vienlaicīgi pilnveidojot vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvara noteikšanu un uzlabojot vidēja termiņa un ilgtermiņa attīstības prioritāšu izstrādi, kā arī attīstot jau izveidoto rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmu, Finanšu ministrija sagatavoja „Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pamatnostādnes 2008.–2013. gadam”¹ (MK apstiprinātas 2008. gada 18. jūnijā ar rīkojumu Nr. 344 „Par Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pamatnostādnēm 2008.–2013. gadam”). Pamatojoties uz iepriekšminētajām pamatnostādnēm, tika uzlabota 2008. gadā plānoto rezultātu un rezultatīvo rādītāju informatīvā kvalitāte.

Finanšu ministrija saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 18. jūnija rīkojumā Nr. 344 „Par Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pamatnostādnēm 2008.–2013. gadam” noteikto izstrādāja Ministru kabineta noteikumu projektu „Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēma un tās darbības kārtība”, paredzot, ka rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas mērķis ir noteikt un mērīt materiālo un nemateriālo labumu, ko valsts un sabiedrība gūst, izlietojot valsts budžeta līdzekļus.

Uzturot aktuālu informāciju par ministriju un centrālo valsts iestāžu politikas un darbības rezultātiem un to rezultatīvajiem rādītājiem, kā arī ievērojot politikas un darbības rezultātu hierarhisko struktūru (darbības rezultātu pakārtotību politikas rezultātiem), Finanšu ministrija sagatavoja rīkojuma projektu „Par iestāžu politikas un darbības rezultātiem un rezultatīvajiem rādītājiem 2008. gadam” (MK 2008. gada 6. jūnija rīkojums Nr. 341), saskaņā ar kuru ministrijas un centrālās valsts iestādes iesniedza Finanšu ministrijai precizētos plānotos rezultātus un to rezultatīvos rādītājus atbilstoši likumā „Par valsts budžetu 2008. gadam” apstiprinātajam valsts budžeta programmu un apakšprogrammu finansējumam. Pamatojoties uz ministriju un centrālo valsts iestāžu iesniegto informāciju, tika sagatavots rīkojuma projekts „Par rezultātu un to rezultatīvo rādītāju plānu 2008. gadam” (MK 2008. gada 17. decembra rīkojums Nr. 808).

¹ <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=2687>

FINANŠU MINISTRIJAS DARBĪBA 2008. GADĀ

Valsts fiskālās politikas tendences 2008. gadā

2008. gadā pirmo reizi stājās spēkā valsts budžets, kas paredzēja pārpalikumu 1% apmērā no iekšzemes kopprodukta (IKP). Pirmo reizi valdība plānoja budžetu 2008.–2010. gadam, kas paredzēja budžeta pārpalikuma saglabāšanos vidējā termiņā.

2008. gada valsts budžets tika veidots, prognozējot joprojām ekonomikas izaugsmi. Lai tuvinātu nodokļu politiku Eiropas Savienības līmenim, 2008. gadā tika paaugstināts akcīzes nodoklis naftas produktiem un tabakas izstrādājumiem. Savukārt, lai samazinātu nodokļa slogu iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem, tika veikti kārtējie nodokļu pasākumi saistībā ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumu palielināšanu.

Tomēr globālā finanšu tirgus satricinājumi būtiski paātrināja jau 2007. gada beigās iesākušās strukturālās izmaiņas, novirzot tautsaimniecības attīstības scenāriju straujas korekcijas virzienā un izraisot IKP kritumu jau 2008. gada otrajā pusē. Ekonomikas attīstības tempu kritums ietekmēja nodokļu ieņēmumu pieauguma tempu palēnināšanos, kā rezultātā 2008. gada jūlijā valdība, apstiprinot 2008. gada valsts budžeta grozījumus, koriģēja sākotnēji plānoto valsts budžeta pārpalikumu no 1% uz 0,05% no IKP.

Valsts finanšu situāciju gadā kopumā noteica nelabvēlīga makroekonomiskā situācija, kā rezultātā tika iekasēts mazāk ieņēmumu, nekā bija plānots, kā arī fiskālās disciplīnas pasliktināšanās gada beigās, sevišķi pašvaldību budžetā. 2008. gadā valsts budžeta deficīts sasniedza 2,6% no IKP, savukārt kopā ar pašvaldību budžetiem – 3,3% no IKP.

Globālā finanšu un ekonomikas krīze radīja jaunus izaicinājumus Latvijas tautsaimniecībai, radot nepieciešamību pēc ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas. Mainīgā makroekonomiskā situācija noteica vairākas attīstības scenārija un budžeta korekcijas 2009. gadam. 2008. gada nogalē tika sagatavots gan 2009. gada valsts budžets, gan pēc tam veikti 2009. gada budžeta grozījumi. Tā pamatā ir attīstības scenārijs, kas paredz negatīvu ekonomikas izaugsmi 2009. gadā. 2009. gada budžeta grozījumi paredzēja valsts budžeta deficītu 4,7% no IKP, būtisku ieņēmumu un izdevumu samazinājumu. Gada nogalē tika apstiprināta Ekonomikas stabilizācijas programma, kas noteica Latvijas saistības pret starptautiskajiem aizdevējiem, par mērķi izvirzot strukturālo reformu īstenošanu.

Valsts budžeta un finanšu vadības politika

Valsts budžeta un finanšu vadības politikas izstrādes funkcijas raksturojums

Finanšu ministrs saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību ir atbildīgs par gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta, tam pievienojamo likumprojektu un paskaidrojumu, kā arī vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvara izstrādāšanu.

Valsts budžeta izstrādes ietvaros Finanšu ministrija plāno valsts izdevumus ne tikai nākamajam gadam, bet vidējam termiņam (t.i., nākamajiem trim gadiem). Uzsākot gadskārtējo plānošanas procesu, Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts kanceleju un Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju sagatavo priekšlikumus valdībai par vidēja termiņa budžeta mērķiem un valsts prioritārajiem attīstības virzieniem nākamajiem trim gadiem. Ja nākamajiem gadiem tiek prognozēts būtisks valsts budžeta ieņēmumu pieaugums, ministrijas iesniedz priekšlikumus par attīstības pasākumiem, kurus valsts varētu īstenot par pieejamiem papildu līdzekļiem (t.s. „jaunās politikas iniciatīvas”). Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts kanceleju un Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju sagatavo priekšlikumu arī valdības lēmumam, kuras jaunās politikas iniciatīvas būtu ieteicams atbalstīt, pamatojoties u to atbilstību valsts prioritātēm.

Vidēja termiņa budžeta plānošanas procesu noslēdz makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvara nākamajiem trijiem saimnieciskajiem gadiem apstiprināšana Ministru kabinetā (parasti maijā). Arī

šī dokumenta projektu sagatavo Finanšu ministrija. Tas ietver vidēja termiņa valsts makroekonomiskās situācijas prognozi, valdības fiskālās politikas mērķus vidējam termiņam, valsts budžeta ieņēmumu prognozes vidējam termiņam, maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopapjomu, kā arī katras ministrijas un citu centrālo iestāžu kopējo izdevumu apjomu vidējam termiņam.

Pēc vidēja termiņa budžeta ietvara apstiprināšanas Finanšu ministrija organizē nākamā gada budžeta likumprojekta izstrādes procesu. Pamatojoties uz Finanšu ministrijas sagatavotiem un valdības apstiprinātiem principiem, visas ministrijas iesniedz Finanšu ministrijā detalizētus budžeta pieprasījumus vidējam termiņam. Finanšu ministrija izvērtē budžeta pieprasījumus pēc to atbilstības paredzētajiem mērķiem, ekonomiskuma un efektivitātes. Pamatojoties uz izvērtējuma rezultātiem, finanšu ministrs pieņem lēmumu par budžeta pieprasījumu iekļaušanu valsts budžeta likuma projektā. Papildus Finanšu ministrija sagatavo izvērstus budžeta paskaidrojumus, kas tiek pievienoti gadskārtējā valsts budžeta likumprojektam, kā arī koordinē citu likumprojektu izstrādi, kas vajadzīgi, lai visi spēkā esošie likumi atbilstu plānotajiem valsts budžeta izdevumiem.

Pēc budžeta likumprojekta apstiprināšanas valdībā Finanšu ministrija sniedz vajadzīgo atbalstu tā sekmīgai izskatīšanai un pieņemšanai Saeimā. Pēc gadskārtējā valsts budžeta likuma pieņemšanas ministrija sadarbībā ar Valsts kasi un citām tās padotības iestādēm organizē un vada valsts budžeta izpildi.

Lai informētu valdību par valsts budžeta izpildi, reizi ceturksnī Finanšu ministrija valdībai sniedz informatīvo ziņojumu par valsts budžeta izpildi iepriekšējos gada ceturkšņos.

Valsts budžeta plānošanā un izpildē paveiktais 2008. gadā

Lai uzlabotu valsts budžeta plānošanu, 2008. gadā tika veikti grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību. Minētie grozījumi paredz, ka turpmāk tiks izstrādāts saimnieciskā gada valsts budžeta likuma projekta un vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvara izstrādes un iesniegšanas grafiks. Tas ļaus nodrošināt precīzāku un kvalitatīvāku vidēja termiņa valsts makroekonomiskās situācijas prognozes un Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvara izstrādāšanu. Likumā par budžetu un finanšu vadību ir ietverts atvasinātu publisko personu regulējums finanšu un budžetu vadības jautājumos. Tāpat ir sašaurināts valsts aizdevumu saņēmēju (subjektu) loks, tādējādi nodrošinot efektīvu valsts aizdevumu portfeļa riska līmeņa samazināšanu.

2008. gadā tika veikts darbs pie politikas un budžeta plānošanas procesa pilnveidošanas. Ministru kabinetā 2008. gada 18. jūnijā tika apstiprināts rīkojums Nr. 344 „Par rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pamatnostādņēm 2008.–2013. gadam”.

Ministru kabinets 2008. gada 26. maijā pieņēma Ministru kabineta noteikumus Nr. 359 „Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem”. Šajos noteikumos ir definēti pamatprincipi tam, kā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes izstrādā un iesniedz Finanšu ministrijai budžeta pieprasījumus vidējam termiņam atbilstoši vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvarā norādītajam maksimāli pieļaujamajam valsts budžeta izdevumu apjomam. Attiecībā uz budžeta ieņēmumu un izdevumu uzskaites pilnveidošanu ir veikti grozījumi gan Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1032 „Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju”, gan Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām”.

Īstenojot vidēja termiņa budžeta plānošanas pasākumus, 2008. gadā tika noteikti vidēja termiņa budžeta mērķi un prioritārie attīstības virzieni, kurus Ministru kabinets 2008. gada 10. martā apstiprināja rīkojumā Nr. 116 „Par vidēja termiņa budžeta mērķiem un prioritārajiem attīstības virzieniem 2009.–2011. gadā”. 2008. gada laikā, līdz 2009. gada valsts budžeta projekta sagatavošanas uzsākšanai, bija veikta ministriju un citu centrālo valsts iestāžu 2009. gada bāzes izdevumu aktualizācija atbilstoši Ministru kabineta 2007. gada 20. marta noteikumu Nr. 198 „Noteikumi par maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopapjoma un maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopējā apjoma katrai ministrijai un citām centrālajām valsts iestādēm noteikšanas metodiku vidējam termiņam” prasībām. Taču, ņemot vērā

izmaiņas ekonomikas attīstības prognozēs, bija jāveic būtiski plānoto izdevumu samazinājumi attiecībā pret iepriekš precizēto maksimāli pieļaujamo izdevumu kopapjomu.

Finanšu ministrija 2008. gadā ieviesa jaunu fiskālās politikas instrumentu – ilgtermiņa stabilizācijas rezervi. Ilgtermiņa stabilizācijas rezerves izveidošanas mērķis bija nodrošināt makroekonomisko procesu izraisīto paaugstināto fiskālo, ekonomisko un sociālo risku mazināšanas un novēršanas pasākumu finansējumu situācijās, kad to nav iespējams nodrošināt no citiem valsts budžeta finansējuma avotiem vai tā nodrošināšana ir saistīta ar lieliem valsts budžeta izdevumiem.

2008. gadā tika veikts darbs pie fiskālās disciplīnas un uzraudzības nodrošināšanas pasākumu izstrādāšanas. Ministru kabinetā 2008. gada 29. decembrī tika apstiprināts rīkojums Nr. 882 „Par fiskālās disciplīnas un uzraudzības nodrošināšanas pasākumiem”, kas paredz būtiskus nosacījumus attiecībā uz 2009. gada valsts budžeta izpildes uzraudzības nodrošināšanu.

Nodokļu un muitas politika

Nodokļu politikas izstrādes funkcijas raksturojums

Saskaņā ar Ministru kabineta apstiprināto Finanšu ministrijas nolikumu ministrija ir atbildīga par valsts politikas izstrādi nodokļu un nodevu sistēmas, kā arī muitas jomās. Ar savas padotības iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta starpniecību Finanšu ministrija organizē un koordinē arī politikas īstenošanu minētajās jomās. Politikas izstrādes funkcijas ietvaros ministrija izstrādā starpvalstu līgumus nodokļu jautājumos, saskaņo tos starpvalstu sarunās un iesniedz apstiprināšanai valdībā.

Līdztekus politikas izstrādei ministrija veic atsevišķas politikas īstenošanas funkcijas – nodrošina sabiedriskā labuma organizāciju statusa piešķiršanu un to darbības uzraudzību, reģistrē no iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojamās stipendijas, nodrošina lēmumu pieņemšanu par pievienotās vērtības nodokļa atmaksu par precēm un pakalpojumiem, par kuriem samaksāts no ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem.

Nodokļu politikas veidošanā paveiktais 2008. gadā

2008. gadā tika veiktas būtiskas izmaiņas nodokļu politikā, kuru mērķis bija ekonomiskās lejupslīdes apstākļos nodrošināt valsts budžeta ieņēmumus, vienlaicīgi ieviešot pasākumus uzņēmējdarbības veicināšanai un iedzīvotāju ienākuma nodokļa sloga samazināšanai. To rezultātā pakāpeniski nodokļu slogs tiek pārņemts no tiešajiem nodokļiem (uzņēmumu ienākuma nodokļa un iedzīvotāju ienākuma nodokļa) uz netiešajiem jeb patēriņa nodokļiem (pievienotās vērtības nodokli un akcīzes nodokli), tādējādi veicinot konkurētspējīgākas tautsaimniecības struktūras veidošanos. 2008. gada laikā notika aktīva sadarbība ar Starptautiskā Valūtas fonda, Eiropas Komisijas un vairāku Eiropas Savienības dalībvalstu ekspertiem, izstrādājot Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmu, kas lielā mērā nosaka turpmāko nodokļu politikas attīstību.

Pievienotās vērtības nodoklis

2008. gadā pamatā tika pabeigta Pievienotās vērtības likuma jaunās redakcijas projekta izstrāde.

Šobrīd spēkā esošajā likumā „Par pievienotās vērtības nodokli” un tam pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos 2008. gadā tika veikti šādi grozījumi:

- ▶ ieviestas Eiropas Padomes 2007. gada 20. decembra Direktīvas 2007/74/EK par atbrīvojumu no pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa par precēm, kuras ieved personas, kas ieceļo no trešajām valstīm, normas;
- ▶ vienkāršota nodokļa piemērošanas kārtība zemnieku saimniecībām;
- ▶ uzlabota nodokļa atvieglojuma piemērošana ārvalstu diplomātiskajām pārstāvniecībām attiecībā uz nekustamo īpašumu celtniecību to vajadzībām;

- ▶ gada beigās Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas ietvaros tika veiktas izmaiņas pievienotās vērtības nodokļa likmēs, standartlikmi paaugstinot no 18% uz 21%, savukārt samazināto likmi – no 5% uz 10%, kā arī svītrojot lielāko daļu preču un pakalpojumu no to preču un pakalpojumu saraksta, kam piemērojama nodokļa samazinātā likme.

2008. gada laikā noritēja intensīvs darbs arī pie vairākiem jautājumiem, kas pievienotās vērtības nodokļa jomā tika skatīti Eiropas Savienības institūcijās, īpaši attiecībā uz Direktīvas 2006/112/EK grozījumiem par nodokļa piemērošanu finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem, krāpšanas apkarošanu pievienotās vērtības nodokļa jomā, nodokļa samazināto likmju piemērošanas uzlabošanu Eiropas Savienības iekšējā tirgū.

Nekustamā īpašuma nodoklis

Lai veiktu Ministru prezidenta doto uzdevumu saistībā ar valdības rīcības plāna prioritārajiem uzdevumiem, 2008. gadā tika sagatavots informatīvais ziņojums „Par nekustamā īpašuma nodokļa izmaiņām un iespējām piemērot diferencētu nodokļa likmi īpašumiem, kas tiek tieši izmantoti uzņēmējdarbībā un ražošanā, un īpašumiem, kas netiek tieši izmantoti uzņēmējdarbībā”, kura mērķis bija sniegt informāciju par iespējām piemērot diferencētu nekustamā īpašuma nodokļa likmi nekustamajiem īpašumiem, lai atbalstītu tos īpašniekus, kuri efektīvi izmanto savus nekustamos īpašumus.

Lai aktualizētu to biedrību un nodibinājumu sarakstu, kuriem piederošās ēkas 2009. gadā netiek apliktas ar nekustamā īpašuma nodokli, 2008. gadā ir izstrādāti un pieņemti Ministru kabineta 2008. gada 21. aprīļa noteikumi Nr. 285 „Noteikumi par biedrībām un nodibinājumiem, kas 2009. gadā atbrīvoti no nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem par tiem piederošajām ēkām”.

Administratīvās reformas nodrošināšanai tika izstrādāti grozījumi arī vairākos nekustamā īpašuma nodokli regulējošos Ministru kabineta noteikumos.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

2008. gadā iedzīvotāju ienākuma nodokļa jomā galvenie mērķi bija mazināt nodokļa slogu sociāli mazāk aizsargātajām nodokļu maksātāju kategorijām un mazināt administratīvo slogu.

Tika sagatavoti un pieņemti vairāki grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, nosakot, ka, sākot ar 2009. gadu, pensijas neapliekamo minimumu drīkst piemērot pensionāra citiem ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamiem ienākumiem. Ar 2009. gadu ir palielināts arī atbrīvojums ienākumiem no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas līdz 4000 latu gadā (līdz 2008. gadam 3000 latu), kā arī noregulēts speciālais algas nodokļa režīms jūrniekiem, paredzot attiecināt speciālo algas nodokļa režīmu uz visiem Latvijas jūrniekiem neatkarīgi no tā, zem kādas valsts karoga reģistrēts kuģis. Vienlaikus, ņemot vērā faktiskā algas līmeņa atšķirību, ieviesta kuģu virsnieku un pārējā personālsastāva algas nodokļa bāzes diferenciācija.

Sākot ar 2009. gada 1. janvāri, ir pazemināta iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme no 25% līdz 23 procentiem.

Ir sagatavoti un pieņemti Ministru kabineta noteikumi, saskaņā ar kuriem ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamais minimums un nodokļa atvieglojumi 2009. gadā tika paaugstināti par 12,5% salīdzinājumā ar 2008. gadu. Tā saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 9. decembra noteikumiem Nr. 1012 „Grozījumi Ministru kabineta 2008. gada 4. novembra noteikumos Nr. 924 „Noteikumi par mēneša neapliekamā minimuma un nodokļa atvieglojuma apmēru iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanai 2009. gadam”” mēneša neapliekamais minimums 2009. gadā paaugstināts līdz 90 latiem (2008. gadā – 80 latu), bet atvieglojums par apgādībā esošām personām – līdz 63 latiem (2008. gadā – 56 latu). Saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 9. decembra noteikumiem Nr. 1011 „Grozījumi Ministru kabineta 1997. gada 8. aprīļa noteikumos Nr. 138 „Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa papildu atvieglojumiem invalīdiem, politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem”” gada papildu atvieglojumu apmērs I un II grupas invalīdiem, politiski represētajām

personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem 2009. gadā ir palielināts līdz 1 296 latiem (2008. gadā – 1 152 latī), kā arī līdz 1008 latiem III grupas invalīdiem (2008. gadā – 900 latu).

Ir izstrādāti un pieņemti Ministru kabineta 2008. gada 7. oktobra noteikumi Nr. 832 „Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 31. jūlija noteikumos Nr. 336 „Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem””, ar kuriem tika paaugstināta attaisnoto izdevumu summa līdz 300 latiem gadā, kā arī atļauts iekļaut attaisnotajos izdevumos maksājumus par izglītības iegūšanu citās Eiropas Savienības valstīs.

Izstrādāti un pieņemti Ministru kabineta 2008. gada 25. augusta noteikumi Nr. 677 „Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa paziņojumiem”, samazinot iesniedzamo paziņojumu un pārskatu daudzveidību, tādējādi mazinot administratīvos šķēršļus ienākuma izmaksātājam.

Izstrādāti un pieņemti Ministru kabineta 2008. gada 6. oktobra noteikumi Nr. 818 „Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 5. jūnija noteikumos Nr. 222 „Kārtība, kādā izsniedzama algas nodokļa grāmatiņa””, kas paredz atteikties no prasības darba ņēmējam informēt darba devēju par deklarētās dzīvesvietas adreses maiņu un nosaka pienākumu darba devējam, kura juridiskā adrese atrodas Rīgā, Liepājā vai Ventspilī, izmantot Iedzīvotāju reģistra elektronisko pakalpojumu, lai iegūtu apstiprinājumu par to, vai darbinieka deklarētā dzīves taksācijas gada 1. janvārī atrodas tās pašvaldības teritorijā, kurā ir darba devēja juridiskā adrese. Ministru kabineta noteikumu projektā arī precizēta terminoloģija, saskaņojot to ar Komerclikumā lietoto.

Izstrādāts un pieņemts Ministru kabineta 2008. gada 9. aprīļa rīkojums Nr. 200 „Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 8. augusta rīkojumā Nr. 385 „Par biedrībām, nodibinājumiem un starptautiskajām izglītības un sadarbības programmām””, lai precizētu un papildinātu to biedrību, nodibinājumu, starptautisko izglītības un sadarbības programmu sarakstu, no kuru līdzekļiem izmaksātās stipendijas ir atbrīvotas no iedzīvotāju ienākuma nodokļa.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis

Uzņēmumu ienākuma nodokļa jomā 2008. gadā prioritāte bija uzņēmējdarbības veicināšana un atbalsts, kā arī administratīvā sloga samazināšana gan nodokļa maksātājiem, gan Valsts ieņēmumu dienestam.

Lai veicinātu investīciju piesaisti uzņēmējdarbībai un atbalstītu komercsabiedrību, tika izstrādāti grozījumi likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”, kas stājās spēkā ar 2009. gada 1. janvāri. Būtiskākie grozījumi:

iestrādāta norma, kas mudina kapitālsabiedrības īpašniekus nopelnīto peļņu atstāt kapitālsabiedrībā tās attīstībai, nevis sadalīt dividendēs;

lai veicinātu apstrādes rūpniecību, kas ir galvenā uz eksportu orientētā nozare, ir palielināti pamatlīdzekļu vērtības nolietojuma norakstīšanas koeficienti, kā arī pagarināts to izmantošanas termiņš jaunajām ražošanas tehnoloģiskajām iekārtām;

iestrādāta norma, kas stimulē nodokļu maksātājus neefektīvas un nemodernas tehnoloģiskās iekārtas aizstāt ar jaunām un efektīvām iekārtām, aizstāšanas brīdī atliekot nodokļa nomaksu par atsavināto pamatlīdzekli;

- ▶ iestrādāta patentu un preču zīmju reģistrāciju veicinoša norma, lai palielinātu privātā sektora ieguldījumu pētniecībā un attīstībā;
- ▶ attiecībā uz nerezidentu maksājumiem par starptautiskajā gaisa satiksmē izmantotiem gaisa kuģiem ir iestrādāta norma, kas mudina aviosabiedrības atjaunot un paplašināt starptautiskā gaisa satiksmē izmantotu gaisa kuģu nomu, lai aviosabiedrību iespējamā reģistrācijas vietas maiņa (ņemot vērā aviosabiedrību – nodokļu maksātāju mobilitāti) uz citu valsti neradītu nodokļu maksātājam būtiskas nodokļu priekšrocības, salīdzinot ar Latviju, tādējādi saglabājot aviosabiedrību maksāto nodokļu apmēru Latvijā;

- ▶ lai veicinātu invalīdu sociālo iekļaušanos darba tirgū, noteikts, ka par izmaksām, kas taksācijas gadā rodas, lai radītu speciālu jaunu darba vietu darbiniekam ar invaliditātes grupu, tiek koriģēts apliekamais ienākums, kā rezultātā šīs izmaksas no apliekamā ienākuma tiek izslēgtas divkārtšā apmērā;
- ▶ attiecībā uz zaudējumu pārvešanas kārtību iestrādāta norma, kas paredz pagarināt zaudējumu pārvešanas laiku no 5 uz 8 gadiem. Tādējādi tiek veicināta nodokļu režīma konkurētspēja attiecībā uz nodokļu maksātājiem, kas veic nozīmīgus ieguldījumus ražošanā, kurus piecu gadu laikā nav iespējams atpelnīt.

Ir izstrādāti un pieņemti Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1101 „Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 18. decembra noteikumos Nr. 517 „Noteikumi par speciālo ekonomisko zonu un brīvostu uzņēmējdarbību pārskatu veidlapu paraugiem””, lai nodrošinātu tiešo nodokļu atlaizu pareizu piemērošanu pie atšķirīgām nodokļa atvieglojumu intensitātēm un to atspoguļošanu pārskata veidlapās.

Akcīzes nodoklis

2008. gadā likums „Par akcīzes nodokli” atbilstoši Eiropas Padomes 2007. gada 20. decembra Direktīvai 2007/74/EK par atbrīvojumu no pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa par precēm, kuras ievie personā, kas ieceļo no trešajām valstīm, tika papildināts ar normām, kas paredz, ka no akcīzes nodokļa tiek atbrīvotas akcīzes preces, kuras ir fiziskās personas personīgajā bagāžā un ko šī persona ievie no ārvalsts, kas nav dalībvalsts, nepārsniedzot noteiktos daudzumus. Pamatā tika saglabāti pirms tam esošie kvantitatīvie ierobežojumi attiecībā uz alkoholiskajiem dzērieniem, tabakas izstrādājumiem un naftas produktiem, kas bija noteikti Padomes 1983. gada 28. marta Regulā Nr. 918/83, ar kuru izveido Kopienas sistēmu atbrīvojumiem no muitas nodokļiem. Vienīgi negāzētam vīnam tie ir palielināti no 2 litriem uz 4 litriem, kā arī alum monetārā lieluma vietā ir noteikts kvantitatīvais ierobežojums – 16 litri.

Tā kā pasaules tirgū 2008. gadā bija novērojams degvielas cenu kritums, šis bija piemērots brīdis, lai līdzsvarotu akcīzes nodokļa likmes naftas produktiem starp Baltijas valstīm un sasniegtu Direktīvā 2004/74/EK noteikto minimālo akcīzes nodokļa līmeni, tās paaugstinot. Ar 2009. gada 1. februāri akcīzes nodokļa likme benzīnam pārsniedz Direktīvā 2004/74/EK noteikto minimālo akcīzes nodokļa līmeni, savukārt dīzeļdegvielai un petrolejai akcīzes nodokļa likme sasniedz Direktīvā 2004/74/EK noteikto minimālo akcīzes nodokļa līmeni, kāds ir noteikts ar 2010. gada 1. janvāri.

Ar 2009. gada 1. februāri ir paaugstinātas arī akcīzes nodokļa likmes alkoholiskajiem dzērieniem, proti, vīnam, raudzētiem dzērieniem, stiprajam alkoholam un alum, kā arī papildus tam fiskālu iemeslu dēļ palielinātas akcīzes nodokļa likmes bezalkoholiskajiem dzērieniem un kafijai.

Ņemot vērā to, ka atbilstoši likumam „Par akcīzes nodokli” apstiprināts un neapstiprināts tirgotājs var ievest Latvijas Republikā no Eiropas Savienības dalībvalstīm alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus, ar 2008. gada 14. novembrī Saeimā pieņemtajiem grozījumiem likumā šīm personām tika radīta iespēja saņemt Valsts ieņēmumu dienestā akcīzes nodokļa markas, lai šie komersanti arī varētu realizēt minētās akcīzes preces Latvijas tirgū.

Starptautiskā sadarbība nodokļu jomā

Pamatojoties uz starptautiski atzītiem standartiem, lai sakārtotu starptautiskos nodokļu uzlikšanas jautājumus, kā arī radītu ārvalstu investīcijām labvēlīgu vidi un izveidotu priekšnosacījumus Latvijas uzņēmumu investīcijām otrā līgumslēdzējā valstī, 2008. gadā Saeimā ir ratificēti līgumi par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu ar Korejas Republiku, Marokas Karalisti un Albānijas Republiku, kā arī Ministru kabinetā atbalstīti parakstīšanai sagatavotie līgumi par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu ar Tadžikistānas Republiku un Bosnijas un Hercegovinas Republiku. 2008. gadā notika sarunu pirmie raundi par līgumiem par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu ar Meksikas Savienotajām Valstīm un Turkmenistānas Republiku, sarunu otrais raunds ar Tunisijas Republiku un konsultācijas ar Krievijas Federāciju.

Muitas lietas

Lai uzlabotu un vienkāršotu komersantu iesniegumu par muitas nodokļu atcelšanu un kvotu piemērošanu koordināciju, tika izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts „Kārtība, kādā iesniedz iesniegumus par muitas nodokļa atcelšanu un kvotu piemērošanu, kā arī sagatavo noraidījumus attiecībā uz citu Eiropas Savienības dalībvalstu iesniegtajiem iesniegumiem par muitas nodokļa atcelšanu un kvotu piemērošanu” (MK noteikumi Nr. 810 pieņemti 2008. gada 29. septembrī).

2008. gadā pieņemtais likums „Grozījumi Muietas likumā” cita starpā izslēdz arī Muietas likuma 12.¹pantu, kas noteica, ka tiešās pārstāvības pakalpojumus ir tiesīgs sniegt tikai muitas brokeris, ar to nodrošinot visiem komersantiem vienādas iespējas sniegt muietošanas pakalpojumus tiešajā pārstāvībā.

Izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts „Noteikumi par muitas kontroles zonām” (MK noteikumi Nr. 863 pieņemti 2008. gada 21. oktobrī), kas paredz kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests nosaka muitas kontroles zonas, komercdarbības veidus, kuru veikšanai Valsts ieņēmumu dienesta valdījumā esošajās muitas kontroles zonās nepieciešama atļauja, un atļaujas izsniegšanas kārtību, kā arī informācijas zīmes muitas kontroles zonu robežas apzīmēšanai un to izmantošanas kārtību.

Lai atrisinātu situāciju, kurā komersantiem radās grūtības nodrošināt galvojumu, tika izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1005 „Noteikumi par muitas parāda galvojuma piemērošanu Valsts ieņēmumu dienesta muitas iestādēs” (MK noteikumi Nr. 1109 pieņemti 2008. gada 22. decembrī), kas paredz mainīt galvojuma aprēķināšanas formulu, kā rezultātā nepieciešamā galvojuma apjoms tika samazināts. Turklāt pieņemtie noteikumu grozījumi paredz iespēju summu, no kuras aprēķina vispārējā galvojuma apjomu, samazināt par 50, 70 vai 90 procentiem, ja galvenais parādnieks ilgstoši ir izmantojis vispārējo galvojumu muitas parāda nodrošināšanai, kas liecina par tā uzticamību.

Lai paplašinātu to komersantu loku, kuri var izmantot muitas nodokļu samaksas termiņa atlikšanu, kā arī, lai neaizkavētu nodokļu iemaksu valsts budžetā, tika izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts „Noteikumi par muitas nodokļu samaksas termiņa atlikšanu” (MK noteikumi Nr. 3 pieņemti 2009. gada 6. janvārī).

2008. gadā izstrādāts likumprojekts „Par Muietas sadarbības padomes nodibināšanas konvenciju un tās grozījumiem”, kura mērķis bija nodrošināt konvencijas apstiprināšanu nacionālā līmenī, ievērojot prasības, ko nosaka likums „Par Latvijas Republikas starptautiskajiem līgumiem” (jo iepriekš tas tika nosacīti darīts izpildvaras līmenī bez konkrēta tiesību akta – tikai parakstot pievienošanās dokumentu), kā arī nodrošināt pievienošanās grozījumiem konvencijā. Likums pieņemts Saeimā 2008. gada 27. novembrī.

Nodokļu likumu piemērošanas nodrošināšana

Lai veicinātu sabiedriskā labuma darbību, ja tā ir vērsta uz labdarību, cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzību, pilsoniskas sabiedrības attīstību, izglītības, zinātnes, kultūras un veselības veicināšanu un slimību profilaksi, sporta atbalstīšanu, vides aizsardzību, palīdzības sniegšanu katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās, sabiedrības, it sevišķi trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu, sociālās labklājības celšanu, saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizācijas likumu ir izskatītas biedrību, nodibinājumu un reliģisko organizāciju lietas, sagatavoti Finanšu ministrijas lēmumi par sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanu un lēmumi par atteikumu piešķirt sabiedriskā labuma organizācijas statusu, kā arī lēmumi par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu.

Saskaņā ar Valsts kontroles 2006. gada 27. jūlija Revīzijas ziņojumu „Par ziedojumu, kas ziedotājiem dod tiesības samazināt uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumus valsts budžetā, izlietojuma likumību laika posmā no 2002. gada līdz 2005. gadam nevalstiskajā organizācijā „Latvijas Kultūras fonds”” un izteiktajiem ieteikumiem izstrādāti un pieņemti:

- likums „Grozījumi Sabiedriskā labuma organizāciju likumā” (pieņemts Saeimā 2008. gada 17. jūlijā);

- Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1110 „Noteikumi par biedrības, nodibinājuma, reliģiskās organizācijas vai tās iestādes iepriekšējā gada darbības pārskata un turpmākās darbības plāna veidlapas paraugu”.

Eiropas Savienības fondu vadība

Finanšu ministrijas atbildības raksturojums

Nemot vērā ekonomisko situāciju valstī 2008. gada nogalē, kad valsts budžeta resursi ir ierobežoti, un Ministru kabineta lēmumu samazināt finansējuma apjomu valsts budžetā 2009. gadam Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai, bija nepieciešams izvērtēt atsevišķu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (ES fondi) aktivitāšu īstenošanas uzsākšanas vai turpināšanas iespējas.

Finanšu ministrija kā ES fondu vadošā iestāde sagatavoja sarakstu ar ES fondu aktivitātēm, kuru īstenošana papildus izvērtējama saistībā ar ekonomisko situāciju valstī 2009. gadā, informējot arī ES fondu atbildīgās iestādes un ES fondu sadarbības iestādes, kuru kompetencē ir sarakstā iekļautās ES fondu aktivitātes.

Saskaņā Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra sēdes protokola Nr. 94 65.§ „Protokollēmuma projekts „Informācija par Eiropas Savienības fondu aktivitātēm, kuru īstenošana papildus izvērtējama saistībā ar ekonomisko situāciju valstī 2009. gadā”” noteikto tika apstiprinātas 62 ES fondu aktivitātes, kuru īstenošana papildus izvērtējama saistībā ar ekonomisko situāciju valstī 2009. gadā. Līdz 2009. gada 1. ceturkšņa beigām Finanšu ministrijai sadarbībā ar atbildīgajām iestādēm ir jāizvērtē katras attiecīgās ES fondu aktivitātes projektu uzsākšanas (turpināšanas) iespējas.

Līdztekus, lai pilnveidotu un optimizētu ES fondu ieviešanu, Finanšu ministrija kā ES fondu vadošā iestāde uzsāka darbu pie ES fondu ieviešanas sistēmas vienkāršošanas. Tika izvērtēta maksājumu plūsma projektos ar mērķi, rast iespēju to paātrināt, kā arī izstrādāti darba uzdevumi diviem pētījumiem – priekšizpētei par ES fondu ieviešanas vienkāršošanas iespējām un Eiropas Savienības fondu finanšu vadības un kontroles sistēmas efektivitātes izvērtēšanai.

Papildus nacionālajā līmenī notiekošajiem ES fondu ieviešanas sistēmas vienkāršošanas pasākumiem Finanšu ministrija kā ES fondu vadošā iestāde ir iesaistījusies arī Eiropas Savienības organizētajās debatēs par iespējām optimizēt Eiropas Savienības līmenī izvirzītās prasības ES fondu ieviešanai.

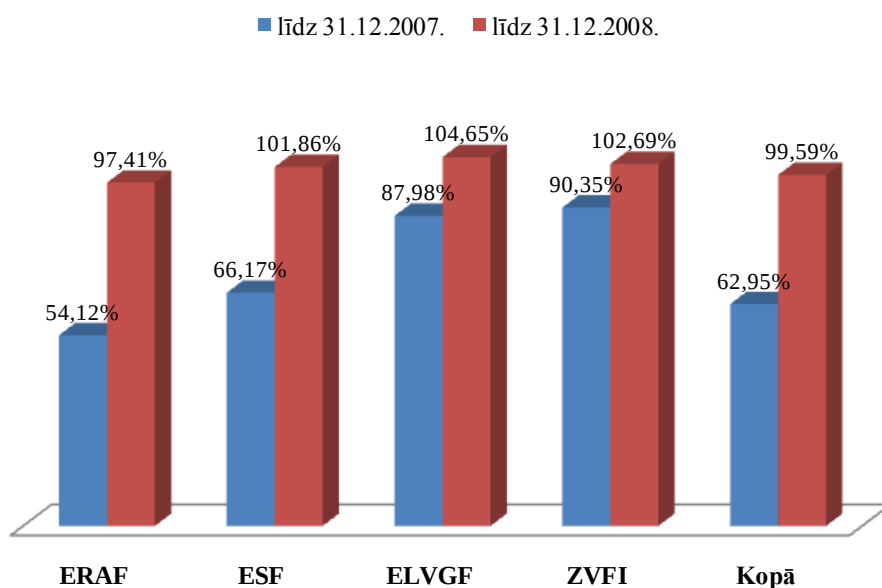
Eiropas Savienības fondu līdzekļu apguves jomā paveiktais 2008. gadā

2004.–2006. gada plānošanas perioda ES struktūrfondu līdzekļu apguve

Līdz 2008. gada 31. decembrim ES struktūrfondu (SF) finansējuma saņēmējiem (FS) kopā izmaksāti 437,8 milj. latu jeb 99,6% no kopējā pieejamā SF finansējuma. Salīdzinot ar 2007. gada 31. decembri, atmaksas FS palielinājušās par 36,64 procentiem. Dalījumā pa fondiem vislabākie FS izmaksātā finansējuma rādītāji ir Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) ietvaros – 104,65% no pieejamā ELVGF finansējuma, kā arī Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta (ZVFI) ietvaros (sk. 1. diagrammu). Jāatzīmē, ka SF pieprasījumi kopā iesniegti 105,5% apmērā no kopējā pieejamā SF finansējuma, kas saistīts ar uzņemtajām virssaistībām struktūrfondu projektos vairākās ES fondu aktivitātēs saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumiem (pārsniedzot pieejamā finansējuma apjomu), kā arī ES fondu uzraudzības komitejas sēdēs veiktajām finansējuma pārdalēm starp SF pasākumiem, kuru mērķis bija veicināt maksimāli efektīvu SF finansējuma apguvi.

1. diagramma

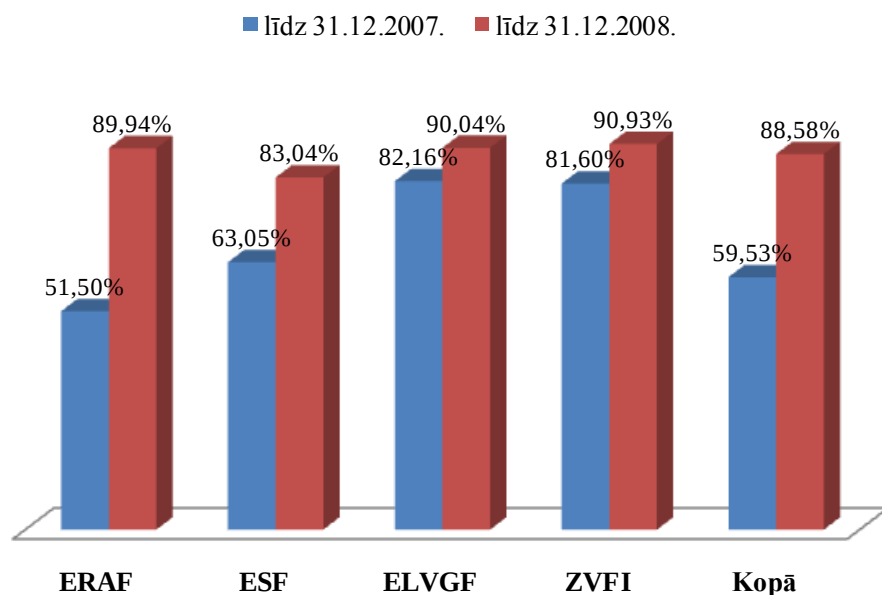
Izmaksāts struktūrfondu finansējuma saņēmējiem (% no struktūrfondu finansējuma)

Līdz 2008. gada 31. decembrim SF izdevumi EK deklarēti 389,5 milj latu jeb 88,58% apjomā no kopējā valstij piešķirtā finansējuma. EK deklarētais SF apjoma pieaugums, salīdzinot ar 2007. gada 31. decembri, ir 29,06% (sk. 2. diagrammu). Pārskata periodā visstraujākais EK deklarēto līdzekļu pieaugums bijis Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) ietvaros – 103,2 milj. latu jeb par 38,44% vairāk nekā 2007. gada 31. decembrī.

2. diagramma

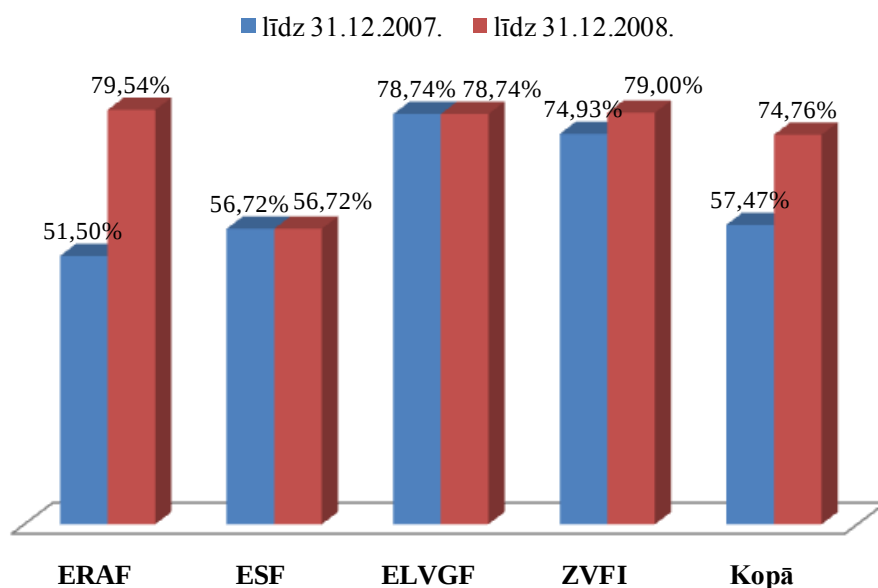
Eiropas Komisijā deklarētie Kopienas izdevumi (% no struktūrfondu finansējuma)

Līdz 2008. gada 31. decembrim no EK valsts budžetā atmaksāto līdzekļu apjoms pieaudzis par 17,28% un sasniedz 74,76% no kopējā finansējuma. ELVGF un ZVFI ietvaros no EK veiktie maksājumi valsts budžetā ir attiecīgi 78,74% un 79% no pieejamā finansējuma. Visstraujākais atmaksu pieaugums pārskata periodā bijis Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) ietvaros – sasniedzot 79,54% no pieejamā ERAF finansējuma (sk. 3. diagrammu).

3. diagramma

No Eiropas Komisijas saņemtie maksājumi (% no struktūrfondu finansējuma)

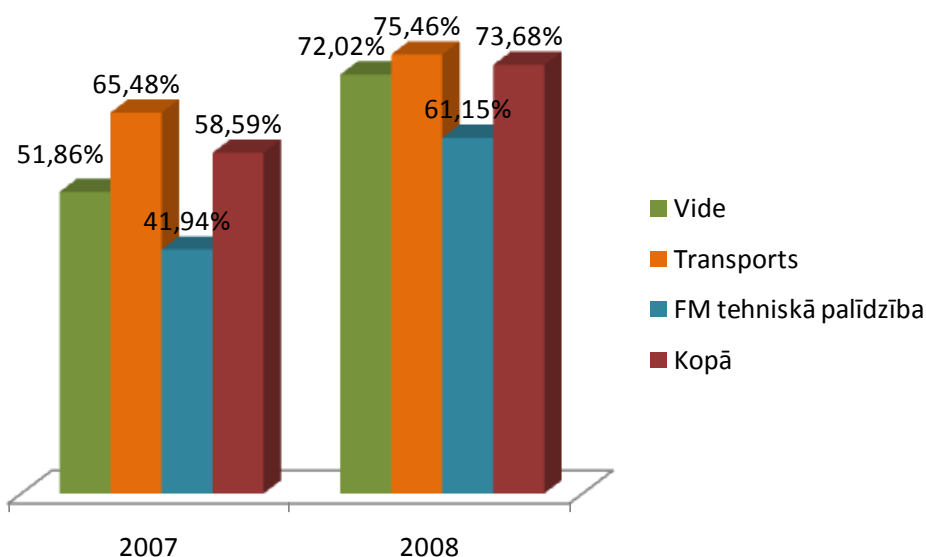

Eiropas Savienības Kohēzijas fonda 2004.–2006. gada plānošanas perioda ieviešanas progress

Līdz 2008. gada 31. decembrim no EK pieprasīti 523,7 milj. eiro jeb 73,68% no Latvijai apstiprinātā KF finansējuma 2004.–2006. gada plānošanas periodā, kas ir par 107,3 milj. eiro jeb 15,09% vairāk nekā līdz iepriekšējā gada beigām. No EK saņemti 495,5 miljoni eiro jeb 69,71% no KF finansējuma, kas ir par 100,1 milj. eiro jeb 14,08% vairāk nekā līdz iepriekšējā gada beigām. Savukārt projektu izpildītājiem noslēgto līgumu ietvaros izmaksāti 463,5 miljoni eiro jeb 65,21% no KF finansējuma, kas ir par 112,4 milj. eiro jeb 15,81% vairāk nekā līdz 2007. gada beigām.

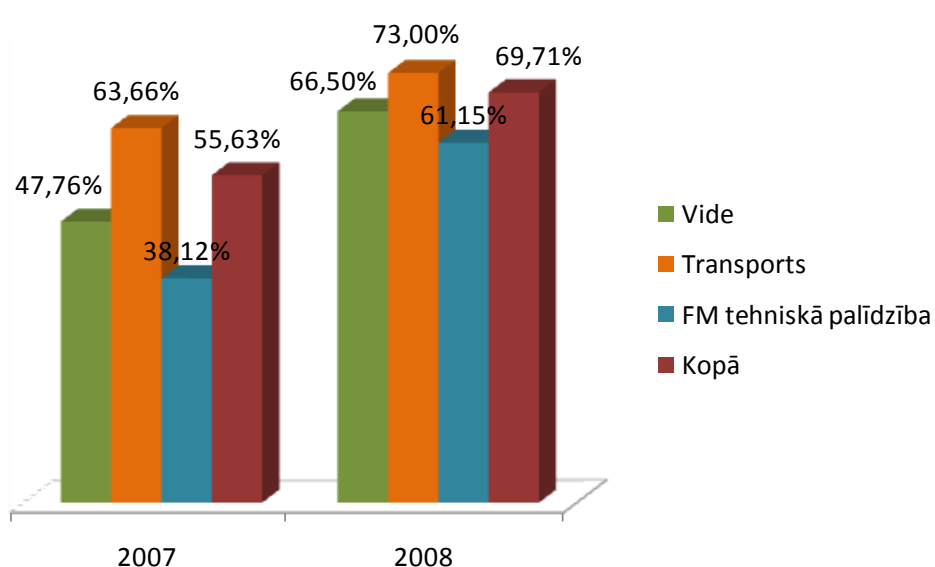
4. diagramma

Kohēzijas fonda apguve līdz 31.12.2008. pa nozarēm (no EK pieprasītie maksājumi)

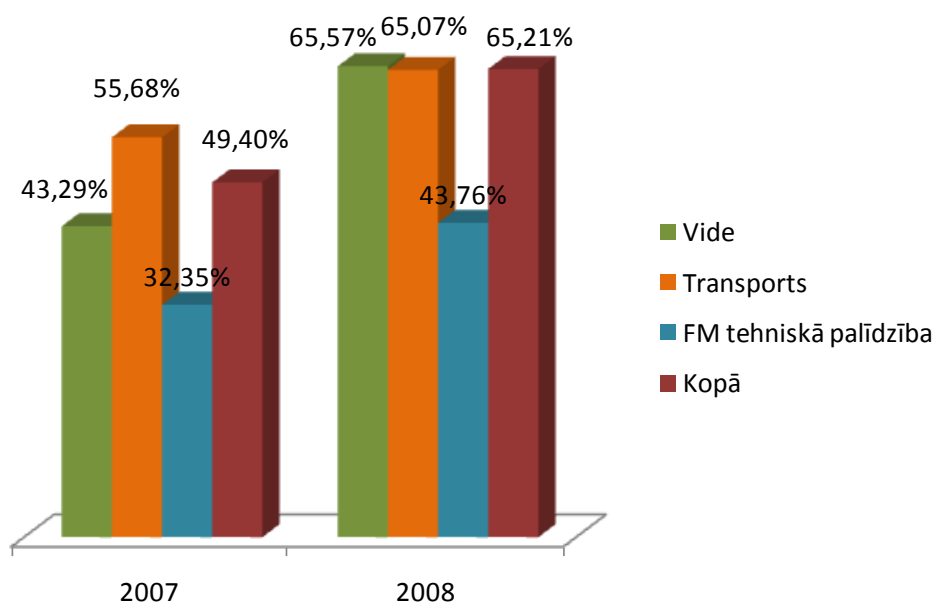
5. diagramma

Kohēzijas fonda apguve līdz 31.12.2008. pa nozarēm (no EK saņemtie maksājumi)

6. diagramma

Kohēzijas fonda apguve līdz 31.12.2008. pa nozarēm (izmaksāts atbalsta saņēmējiem)

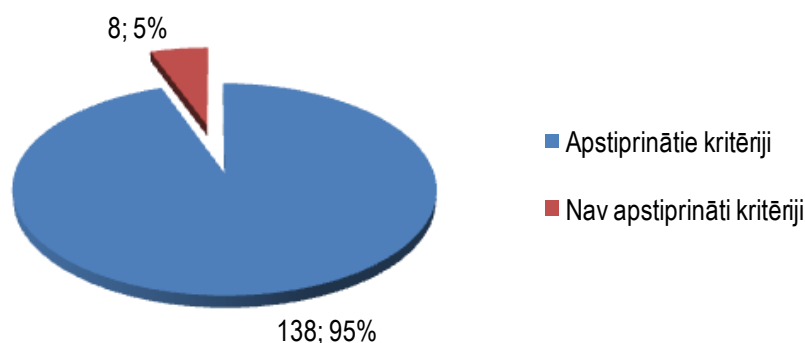

2007.–2013. gada plānošanas perioda ES fondu apguves gaita un finanšu progress

Līdz 2008. gada 31. decembrim visu trīs darbības programmu ietvaros no 146 projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem uzraudzības komitejā apstiprināti 138 kritēriju komplekti. Savukārt no nepieciešamajiem Ministru kabineta noteikumiem par aktivitāšu ieviešanu apstiprināti 78 jeb 54% no kopējā nepieciešamā Ministru kabineta noteikumu skaita.

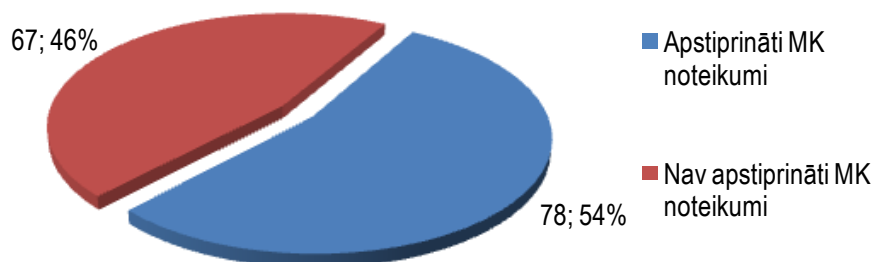
7. diagramma

Kopējais visu darbības programmu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju statuss (skaits/%)

8. diagramma

ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2007.–2013. gada plānošanas perioda MK noteikumu izstrādes statuss (skaits/%)

Paralēli projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju un Ministru kabineta noteikumu par ES fondu aktivitāšu ieviešanu apstiprināšanai 2008. gadā uzsākta 2007.–2013. gada plānošanas perioda aktivitāšu īstenošana visu trīs darbības programmu ietvaros.

Līdz 2008. gada 31. decembrim ESF līdzfinansēto aktivitāšu ietvaros noslēgti līgumi par 59,7 milj. latu jeb 1,54% no plānošanas dokumentos noteiktā ESF finansējuma, bet ERAF ietvaros par 322,3 milj. latu jeb 3,43% no plānošanas dokumentos noteiktā ERAF finansējuma.

1. tabula

ES fonds	DPP noteiktais SF finansējums (LVL)	SF daļa apstiprinātajiem projektiem (LVL)	SF daļa noslēgtajiem līgumiem (LVL)	Veiktie maksājumi FS par SF daļu (LVL)
ESF	387 001 634,90	84 149 275,61	59 747 317,41	167 003,00
ERAF	1 714 853 963,58	341 413 760,60	322 354 013,65	58 963 414,00
KF		149 042 976,00	149 042 976,00	0,00

2007.–2013. gada plānošanas periodā paredzēts īstenot 11 lielos projektus, no kuriem astoņi ir satiksmes nozarē, divi vides aizsardzības nozarē un viens enerģētikas nozarē. 2008. gada decembrī saņemts Satiksmes ministrijas projekta pieteikums, kura ietvaros Kohēzijas fonda līdzfinansējums plānots 46 milj. latu. apjomā.

Līdz 2008. gada 31. decembrim veiktas arī pirmās atmaksas ES fondu finansējuma saņēmējiem. ESF ietvaros veikto atmaksu kopapjoms ir 0,16 milj. latu, bet ERAF ietvaros – 58,9 milj. latu.

Eiropas Savienības fondu finanšu kontrole

Finanšu ministrijas atbildības raksturojums

Finanšu ministrija nodrošina finanšu kontroli Eiropas Savienības struktūrfondiem, Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projektiem, Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL programmai, Eiropas Savienības Solidaritātes fondam 2007.–2013. gada plānošanas periodā, kā arī Eiropas Savienības struktūrfondiem un Eiropas Savienības Kohēzijas fondam un Solidaritātes un migrācijas plūsmu pārvaldīšanas pamatprogrammai 2007.–2013. gada plānošanas periodā.

Finanšu ministrija 2007.–2013. gada plānošanas periodā pilda revīzijas iestādes funkcijas Eiropas Savienības struktūrfondiem, Kohēzijas fondam un Solidaritātes un migrācijas plūsmu pārvaldīšanas pamatprogrammai.

Eiropas Savienības fondu finanšu kontroles jomā paveiktais 2008. gadā

Lai gūtu pārliecību par Eiropas Savienības piešķirto finanšu līdzekļu efektīvu un pareizu izlietošanu, kā arī nevainojamu finanšu vadības principu ievērošanu, 2008. gadā Finanšu ministrija veica 20 pārbaudes. Piecas Eiropas Savienības Kohēzijas fonda vides sektora projektu noslēguma izdevumu deklarāciju pārbaudes tika veiktas projektiem „Tehniskā palīdzība vides projektos Latvijā”, „Ūdens apgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Rīgā”, „Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstība”, „Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Austrumlatgales reģionā” un „Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Dienvidlatgales reģionā”. Tika pārbaudīta starpposma izdevumu deklarācija vienam Eiropas Savienības Kohēzijas fonda vides sektora projektam „Ūdenssaimniecības attīstība Austrumlatvijas upju baseinos”. 13 starpposma pārbaudes notika Eiropas Savienības struktūrfondos. No tām piecas starpposma izdevumu deklarāciju pārbaudes un astoņas vadības un kontroles sistēmas starpposma pārbaudes. Tika pārbaudīta viena Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL programmas starpposma izdevumu deklarācija.

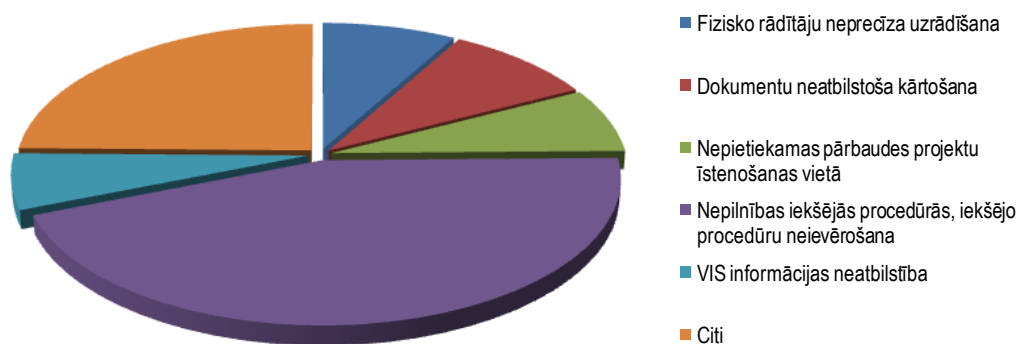
Iepriekš minēto pārbažu rezultātā Finanšu ministrija guva pārliecību, ka:

- ▶ Eiropas Savienības struktūrfondu ieviešanai izveidotā vadības un kontroles sistēma darbojas efektīvi;
- ▶ Eiropas Savienības struktūrfondu starpposma izdevumu deklarācijās iekļautie izdevumi ir likumīgi, pareizi un attiecināmi finansēšanai no Eiropas Savienības struktūrfondiem;
- ▶ Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projekti tiek īstenoti atbilstoši Finanšu memoranda un Eiropas Komisijas lēmuma prasībām;
- ▶ Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL programmas starpposma izdevumu deklarācijās iekļautie projektu izdevumi ir likumīgi, pareizi un attiecināmi finansēšanai no Eiropas Sociālā fonda.

Pārbažu laikā Finanšu ministrija konstatēja vairākus trūkumus, no kuriem visbiežāk identificētie ir saistīti ar nepilnībām institūciju iekšējās procedūrās un iekšējo procedūru neievērošanu.

9. diagramma

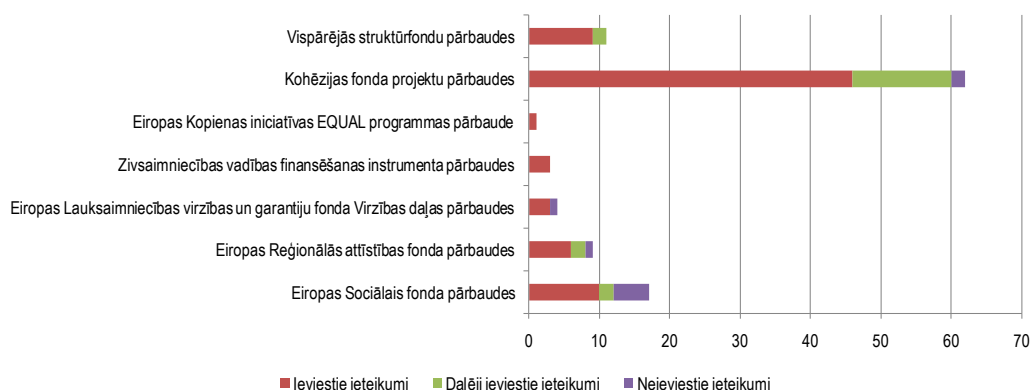
Pārbažu laikā konstatētie trūkumi

Lai novērstu trūkumu rašanos turpmāk, Finanšu ministrija sniedza 107 ieteikumus, no kuriem 78 ir ieviesti, 20 ir daļēji ieviesti, bet 9 vēl nav ieviesti.

10. diagramma

Finanšu ministrijas izteikto ieteikumu sadalījums pa fondiem un ieteikumu ieviešanas statusiem

2008. gadā Finanšu ministrija sagatavoja un iesniedza Eiropas Komisijai Gada kopsavilkumu par 2007. gadā veiktajām revīzijām, auditiem un Eiropas Komisijai deklarētajiem izdevumiem Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Kohēzijas fonda, Eiropas teritoriālās sadarbības un Eiropas Zivsaimniecības fonda darbības programmas ietvaros.

2008. gadā Finanšu ministrija nodrošināja 2007.–2013. gada plānošanas periodam izveidotās Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas atbilstības novērtējuma veikšanu. Tā rezultātā 2008. gada 15. septembrī atbilstības novērtējuma veicējs sniedza pozitīvu atzinumu par Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmu, un 2008. gada 6. novembrī Finanšu ministrija, izmantojot Eiropas Komisijas informācijas sistēmu SFC 2007, iesniedza Eiropas Komisijai apstiprināšanai atbilstības novērtējuma dokumentāciju.

Revīzijas iestāde sagatavoja un iesniedza Eiropas Komisijai gada kontroles ziņojumu par periodu no 2007. gada 1. janvāra līdz 2008. gada 30. jūnijam. Gada kontroles ziņojums attiecas uz vienoto vadības un kontroles sistēmu, kas ir izstrādāta trīs darbības programmu ieviešanai: darbības programma „Infrastruktūra un pakalpojumi” (KF un ERAF) – 2007LV161PO002; darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas” (ERAF) – 2007LV161PD001 un darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (ESF) – 2007LV051PO001.

Lai nodrošinātu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2004.–2006. gada plānošanas perioda, Šengenas konvencijas finanšu programmas (Schengen Facility), Pārejas līdzekļu administratīvās spējas stiprināšanai ieviešanas sistēmas, ārvalstu finanšu palīdzības – Eiropas Ekonomikas zonas

daudzpusējā finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā instrumenta ieviešanas sistēmas, kā arī Latvijas – Šveices sadarbības programmas iekšējās kontroles sistēmas regulāru izvērtēšanu Finanšu ministrija pārskata periodā:

- ▶ izstrādāja vienotus audita konsolidētos plānus;
- ▶ atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1995/2006 jaunā 53.b panta 3. punktam sagatavoja Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda gada kopsavilkuma sadaļu par pārskata periodā veiktajiem sistēmu auditiem un izlases veida pārbaudēm gada kopsavilkuma nosūtīšanai Eiropas Komisijai;
- ▶ saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 1164/94 II pielikuma G panta 1. punktu izstrādāja un iesniedza Eiropas Komisijai ziņojumu par Eiropas Komisijas Regulas Nr. 1386/2002 9. panta piemērošanu par 2007. gadu;
- ▶ saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 438/2001 13.pantu izstrādāja un iesniedza Eiropas Komisijai ziņojumu par regulas 10. panta piemērošanu par 2007. gadu;
- ▶ izstrādāja pārskatu par iepriekšējā gadā veiktajiem auditiem, tai skaitā konstatējumiem un ieteikumiem.

Divpusējo ārvalstu finanšu instrumentu vadība

Finanšu ministrijas atbildības raksturojums

Finanšu ministrija nodrošina Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu instrumenta, Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības programmas vadošās iestādes funkcijas, kā arī atbild par Eiropas Savienības (ES) finanšu instrumentu PHARE programmas un Pārejas programmas (*Transition Facility*) finanšu vadību.

Ministrija kā EEZ finanšu instrumenta, Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības programmas vadošā iestāde nodrošina minēto finanšu instrumentu vispārējo vadību, ieviešanas efektivitāti, kontroli un uzraudzību. Finanšu ministrija veic projektu iesniegumu izskatīšanu un lēmumu par turpmāku projektu virzību pieņemšanu vai noraidīšanu. Pēc donorvalstu gala lēmuma pieņemšanas par projektu apstiprināšanu Finanšu ministrija slēdz līgumus ar donorvalstīm par apstiprināto projektu finansēšanu un veic normatīvajos aktos paredzētos uzdevumus projektu īstenošanas uzraudzības un kontroles nodrošināšanai.

Atbilstoši ES finanšu instrumentu PHARE programmas un Pārejas programmas vadību regulējošajiem normatīvajiem aktiem Finanšu ministrija atbild par Eiropas Komisijas piešķirto PHARE un Pārejas programmu finanšu līdzekļu plūsmu, finanšu pārskatu sistēmas darbību, projektu ilgtspējas nodrošināšanu un sistēmas saglabāšanu līdz visu programmu slēgšanai no Eiropas Komisijas puses.

Divpusējo ārvalstu finanšu instrumentu jomā paveiktais 2008. gadā

2008. gadā tika izsludināts otrais individuālo projektu atklātais konkurss EEZ finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta ietvaros, kas vienlaikus bija arī pēdējais esošā finanšu instrumentu perioda ietvaros. Projektu vērtēšana Latvijā noslēdzās 2008. gada novembrī, kad Finanšu ministrija visus tās atbalstītos projektus iesniedza donorvalstīm gala lēmuma pieņemšanai.

Savukārt pirmā individuālo projektu atklātā konkursa ietvaros apstiprināto projektu īstenošanai Finanšu ministrija 2008. gadā noslēdza 39 granta līgumus ar donorvalstīm, nodrošinot šo projektu finansēšanu.

Lai nodrošinātu Norvēģijas, Islandes un Lihtenšteinas turpmāko finanšu ieguldījumu Latvijā (t.i., par EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu nākamo periodu), Finanšu ministrija aktīvi sniedza savu viedokli un piedalījās Eiropas Padomes Brīvās tirdzniecības asociācijas darba grupas darbā. Diskusijas par finanšu ieguldījuma apmēru un izlietošanas nosacījumiem plānots pabeigt 2009. gadā.

Ievērojot 2007. gada nogalē noslēgto Latvijas Republikas valdības un Šveices Konfederācijas padomes ietvarlīgumu par Latvijas–Šveices sadarbības programmas īstenošanu ekonomisko un sociālo atšķirību

samazināšanai paplašinātajā Eiropas Savienībā, Finanšu ministrija rīkojās, lai nodrošinātu programmas realizēšanu Latvijā iespējami ātrākā laikā. Tika izstrādāts tiesiskais regulējums, kas nosaka Latvijas un Šveices sadarbības programmas vadības sistēmu, atbildīgo institūciju un projektu īstenotāju pienākumus un tiesības, līgumu slēgšanas un maksājumu veikšanas procedūras u.c.

2008. gadā Finanšu ministrija iesniedza Šveices kompetentajām iestādēm projektu izklāstus par pieciem atbildīgo ministriju sagatavotajiem projektiem, kuri tika arī apstiprināti tālākai gala projektu iesniegumu izstrādei.

Attiecībā uz ES finanšu instrumentu PHARE programmu un Pārejas programmu Finanšu ministrijas galvenā rīcība minēto programmu administrēšanā bija saistīti ar Eiropas Komisijas izvirzītajiem nosacījumiem programmu slēgšanas nodrošināšanā, ņemot vērā, ka PHARE programmu projektu ieviešana ir noslēgusies, bet Pārejas programmas projektu ieviešanas stadija tuvojas noslēgumam. Laiks no projektu aktīvās ieviešanas beigām līdz Eiropas Komisija oficiālai programmas slēgšanai ilgst pat vairākus gadus. Šobrīd Eiropas Komisija kopumā ir slēgusi gandrīz pusi no programmām, par kuru finanšu līdzekļu izlietojumu atbildīga ir Finanšu ministrija un kuru ieviešana Latvijā tika sākta 1997. gadā.

Grāmatvedības un komercsabiedrību revīzijas politika

Saskaņā ar likumiem „Par grāmatvedību” un „Par zvērinātiem revidentiem” valsts politiku grāmatvedības jautājumos un komercsabiedrību revīzijas jomā izstrādā un īsteno Finanšu ministrija.

2008. gadā Finanšu ministrija ieviesa vienas pieturas aģentūras principu attiecībā uz gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu iesniegšanu un publicēšanu. Šajā nolūkā tika grozīts Gada pārskatu likums, Konsolidēto gada pārskatu likums un finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku darbību reglamentējošie likumi. Minētie likumu grozījumi stājās spēkā 2008. gada 1. jūlijā un noteica, ka turpmāk gada pārskati un konsolidētie gada pārskati vairs nav jāiesniedz divās valsts iestādēs, bet gan tikai Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē.

Ar grozījumiem Ministru kabineta 2007. gada 27. marta noteikumos Nr. 201 „Noteikumi par obligāti piemērojamiem Latvijas grāmatvedības standartiem” par obligāti piemērojamu tika noteikts Latvijas grāmatvedības standarts Nr. 9 „Ieguldījuma īpašumi”.

Lai nodrošinātu Grāmatvedības padomes izdoto Latvijas grāmatvedības standartu virzīšanu par obligāti piemērojamiem Latvijas grāmatvedības standartiem, Finanšu ministrija kopīgi ar Tieslietu ministriju atkārtoti izvērtēja jautājumu par Grāmatvedības padomes izdotajos Latvijas grāmatvedības standartos ietvertā regulējuma iekļaušanu Ministru kabineta noteikumos. Līdz ar to turpmāk Latvijas grāmatvedības standarti ir jāiestrādā ārējā normatīvajā aktā, lai tie būtu saistoši ne tikai šo standartu lietotājiem, bet arī trešajām personām.

Lai saskaņotu likumu „Par grāmatvedību” un Gada pārskatu likumu ar Zemnieku un zvejnieku saimniecību likumu, tika izstrādāti attiecīgi likumu grozījumu projekti. Pēc 2011. gada 1. jūlija zemnieka vai zvejnieka saimniecība, kas būs pārveidota par komercsabiedrību, tāpat kā visas komercsabiedrības kārtos grāmatvedību divkārtā ieraksta sistēmā un gada pārskatu sagatavos saskaņā ar Gada pārskata likuma prasībām.

Lai nodrošinātu kontroles pasākumu veikšanu un sagatavotu atzinumus par ziedojumu izlietojumu atbilstoši Sabiedriskā labuma organizācijas likuma prasībām, tika izstrādāti Ministru kabineta noteikumu projekti „Noteikumi par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību gada pārskatiem” un „Noteikumi par reliģisko organizāciju gada pārskatiem”. Tie paredz 2010. gadā aizstāt biedrībām, nodibinājumiem, arodbiedrībām un reliģiskajām organizācijām noteiktās gada pārskata sastāvdaļu shēmas ar veidlapu paraugiem un papildus noteikt sabiedriskā labuma organizācijām pienākumu iesniegt informāciju par ziedojumu, kuriem var piemērot nodokļu atlaides, izlietojumu sabiedriskā labuma darbībai.

2008. gads bija būtisks reformu laiks komercsabiedrību revīzijas jomā. Lai saskaņotu Latvijas normatīvos aktus ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 17. maija Direktīvas 2006/43/EK, ar ko paredz gada

pārskatu un konsolidēto pārskatu obligātās revīzijas, groza Padomes Direktīvu 78/660/EEK un Padomes Direktīvu 83/349/EEK un atceļ Padomes Direktīvu 84/253/EEK par gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu obligātajām revīzijām prasībām, tika izstrādāti un stājās spēkā grozījumi likumā „Par zvērinātiem revidentiem”. Šie grozījumi paredz stingrākas zvērinātu revidentu un zvērinātu revidentu komercsabiedrību neatkarības un pakalpojumu kvalitātes uzraudzības prasības, sadarbību ar citām Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām institūcijām revīzijas jomā.

Lai veicinātu revīzijas pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanu, tika izveidota Revīzijas konsultatīvā padome.

Organizējot un koordinējot nozares pašpārvaldi Finanšu ministrija likumos noteiktajā kārtībā organizēja Grāmatvedības padomes sēdes, kā arī piedalījās Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas kopsapulcēs, valdes sēdēs.

Komercdarbības atbalsta kontroles politika

Eiropas Savienībā valsts atbalsts komercdarbībai ir aizliegts, izņemot Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā noteiktos gadījumus. Saskaņā ar Komercdarbības atbalsta kontroles likumu Finanšu ministrija ir atbildīga par valsts atbalsta programmu vai individuālo atbalsta projektu izvērtēšanu, lai uzraudzītu to atbilstību noteiktajiem atbalsta ierobežojumiem. Finanšu ministrija sniedz Eiropas Komisijai vajadzīgās ziņas par komercdarbības atbalsta gadījumiem Latvijā.

Līdztekus regulārajai valsts atbalsta programmu vai individuālo atbalsta projektu izvērtēšanai 2008. gadā tika veiksmīgi nodrošināts finanšu krīzes atbalsta pasākumu saskaņošanas process ar Eiropas Komisiju. Tajā skaitā attiecībā uz garantiju atbalsta shēmu ieviešanu uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanai, atbalsta pasākumiem AS „Parex banka”, garantiju izdošanu un uzraudzības procedūrām bankas aizdevumiem un banku pārņemšanai. Detalizēti ikgadējie pārskati par Latvijā sniegto komercdarbības atbalstu tiek publicēti Finanšu ministrijas mājaslapā.²

Iekšējā audita politika

Finanšu ministrija, veicot iekšējā audita koordināciju, koordinē iekšējo auditoru mācības un profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu, sniedz konsultatīvu palīdzību iekšējā audita jomā, veic visu ministrijās un iestādēs izveidoto iekšējā audita struktūrvienību darba salīdzinošo pārbaudi, pārbauga iekšējo auditoru sertifikācijas sistēmu un izstrādā iekšējā audita metodiku.

Salīdzinošās pārbaudes

Finanšu ministrija reizi divos gados veic visu ministrijās un iestādēs izveidoto iekšējā audita struktūrvienību darba salīdzinošo pārbaudi ar mērķi uzlabot un attīstīt ministriju un iestāžu darba kvalitāti iekšējā audita jomā un nodrošināt vienotas iekšējā audita metodikas piemērošanu ministrijās un iestādēs. Kopumā ir veikta iekšējā audita struktūrvienību darba salīdzinošās pārbaudes 72 iekšējā audita struktūrvienībās.

Salīdzinošo pārbažu rezultātā kopumā var secināt, ka pārbaudīto valsts pārvaldes iestāžu iekšējā audita sistēma izveidota atbilstoši Iekšējā audita likuma un Ministru kabineta 2003. gada 10. jūnija noteikumu Nr. 306 „Kārtība, kādā iestādē tiek veikts iekšējais audits” prasībām un darbojas pietiekami efektīvi, tomēr konstatēti vairāki nozīmīgi trūkumi un attiecīgi izteikti ieteikumi pilnveidot iekšējā audita struktūrvienību darba plānošanu, iekšējā audita procedūras un audita darba dokumentu izstrādi.

² http://www.fm.gov.lv/?lat/komercdarbibas_atbalsts/parskati

Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2008. gadā

Finanšu ministrija sagatavo un iesniedz Ministru kabinetam un Valsts kontrolei apkopoto gada pārskatu par iekšējā audita struktūrvienību darbību ministrijās un iestādēs.

- 1) Izvērtējot ministriju un iestāžu iekšējā audita darbības pārskatos sniegtos viedokļus par iekšējās kontroles sistēmu, var secināt, ka kopumā ministrijās un iestādēs, kā arī Ministru prezidentam tieši padotajās institūcijās ir izveidota iekšējās kontroles sistēma, kas darbojas atbilstoši Ministru kabineta 2003. gada 19. augusta noteikumiem Nr. 466 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas pamatprasībām”.
- 2) Iekšējās kontroles sistēma tiek pilnveidota un uzlabota, tomēr ir konstatēti būtiski trūkumi, tāpēc ir izteikti ieteikumi trūkumu novēršanai.
- 3) Valsts pārvaldē nav vienota pieeja viedokļa par iekšējās kontroles sistēmas darbību sniegšanai, tāpēc vairums sniegto viedokļu nesniedz pilnīgu priekšstatu par attiecīgās ministrijas un iestādes iekšējās kontroles sistēmas darbību.
 - ▶ Lai nodrošinātu vienotu pieeju viedokļa par iekšējās kontroles sistēmas darbību sniegšanai, Finanšu ministrija noteiks metodiku viedokļa sniegšanai Ministru kabineta 2007. gada 24. aprīļa instrukcijā Nr. 8 „Iekšējā audita metodika”.
- 4) Kopumā pārskata gadā ministrijās un iestādēs iekšējā audita struktūrvienības nodrošināja iekšējo auditu veikšanu atbilstoši izstrādātajiem plāniem, kā arī sniedza konsultācijas, tomēr atsevišķās struktūrvienībās ir veikti tikai 50% un mazāk auditu no plānotā audita apjoma.
- 5) Atsevišķās ministrijās un iestādēs gada laikā ir veikts tikai viens līdz trīs auditi, vienlaikus vairākās iestādēs iekšējā audita funkciju veic viens vai divi auditori, tāpēc netiek nodrošināts kvalitatīvs un pamatots iekšējās kontroles sistēmas darbības novērtējums.
 - ▶ Viens no risinājumiem ir vienotu horizontālo sistēmu auditu veikšana ministrijā un padotības iestādēs.
 - ▶ Ņemot vērā, ka vairums ministriju padotības iestādēs nevar nodrošināt pilnvērtīgas iekšējā audita struktūrvienības darbību, kā arī vairākos gadījumos iestādēs izveidotajās iekšējā audita struktūrvienībās ilgstoši netiek nokomplektētas štata vietas, Finanšu ministrija piedāvā iekšējā audita funkciju centralizēt ministriju līmenī.
- 6) Atsevišķās institūcijās ir izveidota audita komiteja, kas ir pozitīvs piemērs iekšējā audita struktūrvienību veiksmīgai komunikācijai ar vadību un lēmumu pieņemšanai audita ziņojumos identificēto risku novēršanai vai mazināšanai.
 - ▶ Lai panāktu audita komitejas efektīvāku darbību un atbilstību Iekšējā audita profesionālās prakses starptautiskajiem standartiem, viens no risinājumiem ir audita komitejās iekļaut ministru padomniekus.
- 7) Atsevišķās institūcijās pārskata gadā iekšējā audita funkcija ir apvienota ar citām funkcijām, piemēram, risku vadību, kvalitātes vadību, administratīvo vai kontroles funkciju. Saskaņā ar Iekšējā audita profesionālās prakses starptautiskajiem standartiem auditori nevar novērtēt iekšējo kontroles sistēmu jomās, par kurām ir atbildīgi.
- 8) Valsts sekretārs vai iestādes vadītājs pieņem lēmumu par iekšēja audita ziņojumā ietverto ieteikumu ieviešanu, tomēr ir ieviesti tikai 79% izteikto ieteikumu un atsevišķās institūcijās vairāk kā 50% iekšējā audita izteikto ieteikumu nav ieviesti, kā rezultātā pastāv iespēja, ka izteiktie ieteikumi ir zaudējuši aktualitāti.
- 9) Lai novērstu salīdzinošajā pārbaudē atklātās nepilnības un pilnveidotu iekšējā audita darbību, Finanšu ministrija:
 - ▶ ir izstrādājusi un iesniegusi Ministru kabinetā likumprojektu „Grozījumi Iekšējā audita likumā”;

- ▶ aktualizēs Ministru kabineta 2003. gada 10. jūnija noteikumus Nr. 306 „Kārtība kādā iestādē tiek veikts iekšējais audits”;
- ▶ aktualizēs Ministru kabineta 2003. gada 10. jūnija noteikumus Nr. 307 „Iekšējo auditoru sertifikācijas kārtība”;
- ▶ aktualizēs Ministru kabineta 2007. gada 24. aprīļa instrukciju Nr. 8 „Iekšējā audita metodika”;
- ▶ izstrādās valsts pārvaldes iekšējā audita ilgtermiņa attīstības plānu.

Iepriekšminēto normatīvo aktu projektus Finanšu ministrija sagatavos pēc likuma grozījumu spēkā stāšanās.

- 10)** Ministriju un iestāžu, kuras nodrošina Eiropas Savienības finansēto programmu un projektu, kā arī ārvalstu finanšu palīdzības auditu veikšanu, iekšējā audita struktūrvienību ziņojumi tiek izvērtēti un iesniegti Eiropas Komisijā, tāpēc iekšējā audita struktūrvienību darba kvalitātes un atbilstības Starptautiskajiem Iekšējā audita profesionālās prakses standartiem nodrošināšana ir būtisks priekšnosacījums veiksmīgai Eiropas Savienības finansēto programmu un projektu, kā arī ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu apguvei, izlietojuma kontrolei un vadības un kontroles sistēmu darbības efektivitātes novērtēšanai.

Valsts sektorā strādājošo darba samaksas politika

Valsts sektora darba samaksas politikas nodaļas paveiktie uzdevumi 2008. gadā.

Izstrādāti un pieņemti:

- ▶ Ministru kabineta 2008. gada 8. novembra noteikumi Nr. 926 „Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 20. decembra noteikumos Nr. 995 „Noteikumi par tiešās pārvaldes iestāžu ierēdņu, darbinieku un amatpersonu un Centrālās vēlēšanu komisijas un Centrālās zemes komisijas darbinieku darba samaksas sistēmu un kvalifikācijas pakāpēm, kā arī ierēdņu pabalstiem un kompensāciju””, kas nosaka ierobežojumus attiecībā uz piemaksu un prēmiju apmēru un izmaksas biežumu, paredzot piemaksu piešķiršanas kārtību, piemaksu apmēra noteikšanas kritērijus un konkrētus piemaksu apmērus noteikt iestādes vadītājam;
- ▶ Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1098 „Noteikumi par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta darbinieku darba samaksas sistēmu”, kas aizstās spēku zaudējušos Ministru kabineta 1998. gada 2. jūnija noteikumus Nr. 213 „Noteikumi par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta darbinieku darba samaksas sistēmu”. Noteikumu projekts nosaka Kontroles dienesta darbinieku darba samaksas sistēmu. Noteikumu projektā ietvertās normas saskaņotas ar normām, kas attiecas uz valsts tiešās pārvaldes ierēdņiem un darbiniekiem, nosakot līdzīgus ierobežojumus attiecībā uz piemaksu un prēmiju apmēru un izmaksas biežumu;
- ▶ Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1097 „Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 23. novembra noteikumos Nr. 960 „Prokuratūras un tiesu darbinieku darba samaksas noteikumi””. Noteikumi paredz pārskatīt un paaugstināt mēneša darba algu apmēru saistībā ar Ministru kabineta 2008. gada 27. maija sēdē pieņemto lēmumu par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu no Ls 160 uz Ls 180 ar 2009. gada 1. janvāri. Noteikumos ietvertās normas saskaņotas ar normām, kas attiecas uz valsts tiešās pārvaldes ierēdņiem un darbiniekiem, nosakot līdzīgus ierobežojumus attiecībā uz piemaksu un prēmiju apmēru un izmaksas biežumu;
- ▶ Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1096 „Grozījumi Ministru kabineta 2002. gada 30. jūlija noteikumos Nr. 334 „Noteikumi par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonu un darbinieku atalgojumu, sociālajām garantijām un ar mācībām un kvalifikācijas celšanu saistīto izdevumu segšanu””. Noteikumi paredz pārskatīt normas attiecībā uz piemaksu un prēmiju apmēru un izmaksas biežumu, saskaņojot tās ar normām, kas attiecas uz valsts tiešās pārvaldes ierēdņiem un darbiniekiem.

Saistībā ar lēmumu par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu no Ls 160 uz Ls 180 ar 2009. gada 1. janvāri tika izstrādāti varianti no valsts budžeta finansējamo iestāžu darbinieku mēneša darba algu skalu pārskatīšanai, kā arī veikti aprēķini par valsts budžetā papildu nepieciešamo finansējumu.

Sagatavots un iesniegts Ministru kabinetā Informatīvais ziņojums „Par valsts pārvaldē strādājošo skaita samazināšanu 2008.–2009. gadā” atbilstoši ministriju iesniegtajai informācijai par situāciju uz 2008. gada 15. augustu par valsts pārvaldē strādājošo skaita samazināšanu 2008.–2009. gadā – ne mazāk kā par 5% no resorā kopējā valsts pārvaldē strādājošo skaita, kā arī veikti aprēķini par finansiālo ietekmi uz attiecīgās ministrijas, īpašu uzdevumu ministra sekretariāta vai iestādes budžetu.

Sagatavots Informatīvais ziņojums „Par valsts pārvaldē strādājošo skaita samazināšanu 2008.–2009. gadā” par situāciju uz 2008. gada 15. decembri par valsts pārvaldē strādājošo skaita samazināšanu 2008.–2009. gadā – ne mazāk kā par 10% no resorā kopējā valsts pārvaldē strādājošo skaita salīdzinājumā ar 2008. gada 1. janvāri, kā arī veikti aprēķini par finansiālo ietekmi uz attiecīgās ministrijas, īpašu uzdevumu ministra sekretariāta vai iestādes budžetu.

Valsts un pašvaldību iepirkumu politika

Saskaņā ar Ministru kabineta apstiprināto Finanšu ministrijas nolikumu ministrija ir atbildīga par valsts politikas izstrādi valsts un pašvaldību iepirkumu jeb publisko iepirkumu jomā. Publisko iepirkumu politikas izstrāde ietver publiskos iepirkumus regulējošo Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanu Latvijas tiesību aktos, Latvijas nacionālo pozīciju sagatavošanu par Eiropas Savienības tiesību aktiem un iniciatīvām publisko iepirkumu jomā, kā arī attiecīgo politikas un plānošanas dokumentu sagatavošanu, lai nodrošinātu Eiropas Savienības publiskā iepirkuma politikas īstenošanu Latvijā. Publisko iepirkumu politikas īstenošanu nodrošina Finanšu ministrijas padotības iestāde – Iepirkumu uzraudzības birojs.

Eiropas Savienības līmenī publisko iepirkumu jomā pārskata periodā bija divas būtiskas likumdošanas iniciatīvas. Dalībvalstis Eiropas Padomes darba grupās apsprieda direktīvu projektus – „Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas priekšlikums par to, kā drošības un aizsardzības jomā atsevišķos gadījumos ir koordinējamās publisko iepirkumu procedūras, noslēdzot publiskus būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumus” un „Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas priekšlikums par tīru (ekoloģisku) un energoefektīvu autotransporta līdzekļu attīstību”. Latvija kopumā atbalstīja izstrādātos direktīvu priekšlikumus, un Finanšu ministrija nodrošināja Latvijas nacionālās pozīcijas sagatavošanu un paušanu attiecīgajās Eiropas Padomes darba grupās.

2008. gadā turpinājās aizsāktais darbs pie likumprojekta „Grozījumi „Publisko iepirkumu likumā”” saskaņošanas un precizēšanas. Ņemot vērā publisko iepirkumu nozīmi uzņēmējdarbības vides sakārtošanā ekonomiskās krīzes apstākļos, kā arī Eiropas Savienības ieteikumus par publisko iepirkumu procedūru efektivitātes paaugstināšanu, birokrātijas un administratīvā sloga samazināšanu, Finanšu ministrija organizēja diskusijas ar sociālajiem partneriem par Publisko iepirkumu likuma regulējumu, tai skaitā par līgumcenu sliekšņu paaugstināšanu likuma piemērošanai un nepamatotu iesniegumu par iepirkumu procedūru pārkāpumiem ierobežošanu. Likumprojekts paredz līgumcenu sliekšņu paaugstināšanu stingri regulētu iepirkuma procedūru piemērošanai no šobrīd spēkā esošajiem 10 000 latu līdz 30 000 latu piegāžu un pakalpojumu līgumiem un līdz 200 000 latu būvdarbu līgumiem. Par iepirkumiem līdz minētajiem līgumcenu sliekšņiem publicējams informatīvs paziņojums Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā. Paredzēts, ka par iesnieguma par pasūtītāja pieļautajiem pārkāpumiem iepirkuma procedūrā iesniegšanu Iepirkumu uzraudzības birojā piegādātajam jāmaksā piedāvājuma nodrošinājums, kura apmēru, kā arī samaksas un atmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets. Likumprojekts tika apstiprināts Ministru kabinetā un iesniegts izskatīšanai Saeimā.

Starptautiskā sadarbība

Sadarbība ar starptautiskajām finanšu organizācijām

Pārskata periodā tika nodrošināta regulāra sadarbība ar Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) un Pasaules Bankas (PB) organizāciju Ziemeļu un Baltijas valstu birojiem, kā arī sagatavots Latvijas viedoklis par Ziemeļu un Baltijas valstu, kā arī SVF un PB ekspertu izstrādātajiem dokumentiem par SVF un PB darbības aktualitātēm. Tajā skaitā tika nodrošināta Latvijas Republikas delegācijas līdzdalība SVF/PB pavasara sanāksmē un pilnvarnieku gada sanāksmē Vašingtonā. Finanšu ministrijas pārstāvji piedalījās SVF Ziemeļu un Baltijas Monetārās un finanšu komitejas sanāksmēs, kurās tika apspriests un sagatavots Ziemeļu un Baltijas valstu viedoklis par svarīgākajiem SVF darbības jautājumiem. Tika nodrošināta līdzdalība arī PB Ziemeļu un Baltijas valstu grupas sanāksmēs, kurās tika apspriests un sagatavots Ziemeļu–Baltijas valstu grupas viedoklis svarīgākajos PB grupas institūciju darbības jautājumos.

Ir nodrošināti Latvijas pilnvarnieka PB – finanšu ministra – oficiālie balsojumi par PB Pilnvarnieku valdē izvirzītajiem jautājumiem. Tāpat tika nodrošināta līdzdalība Eiropas Investīciju bankas (EIB) Direktoru valdes regulārajās sanāksmēs, kā arī gadskārtējā Pilnvarnieku valdes sanāksmē. Tajā skaitā tika nodrošināti oficiāli balsojumi par EIB Pilnvarnieku valdes jautājumiem. Tika nodrošināta līdzdalība arī Eiropas Padomes Attīstības bankas Administratīvās padomes regulārajās sanāksmēs, kur kopš 2008. gada marta padomes priekšsēdētāja vietnieka amatu ieņem FM valsts sekretāra vietniece I. Vasaraudze. Bez tam tika nodrošināta līdzdalība Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas (ERAB) un Ziemeļu Investīciju bankas regulārajās sanāksmēs, koordinējot Latvijas Republikas valsts pārvaldes iestāžu sadarbību ar minētajām institūcijām, kā arī sagatavojot analītiskos materiālus un Finanšu ministrijas nostāju par attiecīgajiem jautājumiem. Nodrošināta Latvijas Republikas pārstāvība ERAB Norvēģijas, Somijas un Latvijas birojā padomnieka amatā.

Eiro ieviešanas Latvijā projekts

Latvija ir uzsākusi gatavošanos eiro ieviešanai 2005. gada vasarā, kad valdība apstiprināja eiro ieviešanas mērķa datumu – 2008. gada 1. janvāris. Tika izveidots eiro ieviešanas projekts, kura Vadības komitejas priekšsēdētājs ir FM valsts sekretārs, un tā ietvaros strādā piecas darba grupas, kuru ikdienas darba koordināciju veic eiro projekta vadītāja. 2006. gada martā Ministru kabinets ir apstiprinājis Latvijas Nacionālo eiro ieviešanas plānu, kurā ietverti visi ar eiro ieviešanu saistītie pamatnosacījumi un tā pielikumu Nr. 1 „Pasākumu plāns vienotās Eiropas valūtas ieviešanai Latvijā”. 2007. gada martā Ministru kabinets apstiprināja aktualizēto Latvijas Nacionālo eiro ieviešanas plānu un Eiro ieviešanas perspektīvu. Eiro ieviešana ir galvenais Latvijas vidēja termiņa ekonomikas stabilizēšanas un izaugsmes atjaunošanas mērķis. Cieša valūtas kursa piesaiste eiro, kas veiksmīgi līdzējusi aizvadītajā periodā, nodrošinās nepieciešamo stabilitāti arī nākotnē mūsu ļoti atvērtai ekonomikai, vienlaikus tas ir kā tilts uz eiro zonu, dalība kurā mums palīdzēs mazināt banku un privātā sektora riskus, nodrošinot izaugsmi ilgtermiņā. Latvija realizē ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmu, lai sasniegtu izvirzīto mērķi – izpildītu Māstrihtas kritērijus un sekmīgi ieviestu eiro ar 2012. gada 1. janvāri.

Finanšu ministrijas starptautiskā sadarbība ar citām valstīm

Lai pārstāvētu Finanšu ministrijas intereses starptautiskajā telpā, kā arī nodrošinātu labākās starptautiskās pieredzes apmaiņu:

2008. gada 14. janvārī Vjetnamas Finanšu ministrijas delegāti tikās gan ar Finanšu ministrijas, gan ar Valsts kases pārstāvjiem. Tikšanās mērķis bija gūt priekšstatu par Latvijas praksi publisko finanšu vadības caurskatāmības un publicitātes nodrošināšanai.

2008. gada 4. martā Finanšu ministrijā notika Radboundas universitātes Nijmēgenā (Nīderlande) Ekonomikas studentu asociācijas biedru vizīte, kuras laikā viņi tika iepazīstināti ar stratēģiskās vadības jautājumiem Latvijā un Finanšu ministrijā.

2008. gada 31. martā un 1. aprīlī notika Azerbaidžānas Republikas Finanšu ministrijas pārstāvju vizīte Latvijas Republikas Finanšu ministrijā ar mērķi pārrunāt makroekonomisko situāciju Latvijā un valsts budžeta plānošanas procesā nepieciešamo prognožu sagatavošanu, kā arī valsts budžeta plānošanas procesu, apstiprināšanas gaitu, budžeta izpildi un izdevumu kontroli.

Laika periodā no 2008. gada 1. līdz 4. maijam Finanšu ministrijas pārstāvji piedalījās Pasaules Bankas institūta, UNDP un Uzbekistānas valdības rīkotajā apmācību pasākumā „Performance – Based Budgeting (PBB) – Concepts, Country Cases and Sectorial Applications (Education & Health)”, kas notika Uzbekistānā. Finanšu ministrijas pārstāvji uzstājās ar prezentāciju par uz rezultātu balstītu budžeta procesu Latvijā un ar prezentāciju par Latvijas pieredzi uz rezultātu balstīta budžeta procesu izglītības un veselības aprūpes nozarē. Tāpat pasākuma ietvaros Finanšu ministrijas pārstāvji vadīja vairākus darba seminārus. Šajā pasākumā Uzbekistānas valdības un pašvaldību pārstāvjiem tika sniegta vērtīga pieredze un ieteikumi.

No 2008. gada 10. līdz 11. aprīlim pēc Horvātijas Finanšu ministrijas pārstāvju iniciatīvas Rīgā notika Horvātijas puses vizīte, kuras laikā Latvijas Finanšu ministrijas pārstāvji kopā ar Vides un Satiksmes ministrijas pārstāvjiem dalījās praktiskajā pieredzē par reģionālās politikas jautājumiem – Latvijas iestāšanās sarunas ES, ES Struktūrfondu pārvaldība, ES Kohēzijas fonds un tā koordinēšana, ES fondu komunikācija, Kohēzijas fondu projekti vides sektorā, ES Struktūrfondu un Kohēzijas fondu projekti transporta nozarē.

Savukārt no 2008. gada 9. līdz 11. jūnijam pēc Horvātijas Finanšu ministrijas pārstāvju iniciatīvas Rīgā notika Horvātijas puses vizīte, kuras laikā Latvijas Finanšu ministrijas pārstāvji dalījās praktiskajā pieredzē par Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanu Latvijas nacionālajos tiesību aktos.

Finanšu ministrija ir Latvijas–Flandrijas un Latvijas–Valonijas sadarbības programmu līguma slēdzēji un programmu ietvaros realizējamo projektu koordinatori. 2008. gada 28. maijā Briselē tika parakstīta Latvijas–Flandrijas sadarbības programma 2008.–2010. gadam. Šajā sakarā 2008. gada 4. aprīlī Rīgā bija ieradušies Flandrijas pārstāvji: Beļģijas Karalistes vēstnieks Christian Verdonck, Flandrijas valdības reģionālais pārstāvis Varšavā Koen Haverbeke un Flandrijas ĀM Latvijas referente Ursula Van Riet, lai pārrunātu turpmākos savstarpējās sadarbības virzienus un aktivitātes.

2008. gada 28. maijā Ziemeļu Ministru Padomes finansētās programmas (NORDEN) ietvaros Finanšu ministrijas pārstāvji piedalījās pieredzes apmaiņas braucienā pie Zviedrijas un Somijas Nacionālajiem kontaktpunktiem. Tā laikā tika apmeklēti Nacionālie kontaktpunkti un dažādas Twinning projektus ieviešušas aģentūras.

No 2008. gada 4. jūnija līdz 7. jūnijam Ziemeļu Ministru Padomes finansētās programmas (NORDEN) ietvaros Finanšu ministrijas pārstāvji piedalījās ierēdņu pieredzes apmaiņas braucienā uz Stokholmu un Helsinkiem ar mērķi iepazīties ar Zviedrijas un Somijas pieredzi ES koordinācijas jautājumos un finanšu tirgus politikas izstrādes jomā.

2008. gada 25. augustā notika Zviedrijas Finanšu ministrijas ekspertu delegācijas vizīte Finanšu ministrijā. Tikšanās laikā tika pārrunātas aktuālākās ekonomikas attīstības tendences, notikumi starptautiskajās finanšu organizācijās un notiekošais ekonomikas un finanšu jomā ES līmenī. Vizītes laikā Zviedrijas pārstāvji iepazīstināja Latvijas pārstāvjus ar iezīmētām Zviedrijas prezidentūras ES darba kārtības prioritātēm 2009. gada II. pusgadam.

No 2008. gada 1. līdz 4. septembrim pieredzes apmaiņas vizītē Latvijā viesojās Armēnijas Ekonomikas ministrijas pārstāvji, kuri iepazinās ar Latvijas pieredzi Twinning projektu sagatavošanā, ieviešanā un uzraudzībā. Brauciena mērķis bija palīdzēt Armēnijai izveidot Twinning projektu koordinācijas centru. Armēnijas delegācija Finanšu ministrijā iepazinās ar Nacionālā koordinatora mērķsadarbības jautājumos un Programmas atbildīgās amatpersonas pienākumiem un darba organizāciju. Papildus tam Armēnijas delegācija apmeklēja arī nozaru ministrijas, kurās tika pārrunāta konkrētu Twinning projektu ieviešana un uzraudzība. Līdzīgā vizītē 2008. gada 10. un 11. novembrī viesojās Azerbaidžānas Finanšu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Darba un sociālās aizsardzības ministrijas un Nacionālā koordinatora pārstāvji.

2008. gada 5.septembrī Lietuvas Finanšu ministrija organizēja Baltijas valstu finanšu ministru tikšanos. Sanāksmes laikā ministri apmainījās viedokļiem par makroekonomisko situāciju, 2009. gada budžeta izstrādi un aktuālākajām ES iniciatīvām. Definējot kopējo nostāju, Baltijas valstis vienoti pārstāv intereses ES, tādā veidā pastāv iespēja ietekmēt un panākt labvēlīgāka lēmuma pieņemšanu stratēģiski svarīgajos jautājumos.

Tāpat arī Ziemeļu un Baltijas jūras valstu finanšu ministru ikgadējās tikšanās laikā tiek pārrunāti reģionam aktuālie jautājumi. 2008. gadā ministru dienas kārtībā bija finanšu izglītība un jauni dalībnieki finanšu tirgos.

Finanšu ministrija regulāri sadarbojas ar Igaunijas Finanšu ministriju, apmainoties ar informāciju par dažādiem finanšu un ekonomikas politikas jautājumiem, piemēram, par ES fondu apguvi, ES Kohēzijas politiku un nodokļu politiku, kā arī citiem ES līmenī aktuāliem jautājumiem.

Budžeta programmas rezultātīvo rādītāju izpilde kopumā

2. tabula

Finanšu ministrija 2008. gadā, izlietojot likumā „Par valsts budžetu 2008. gadam” piešķirto apropriāciju, sasniedza šādus rezultātus un to rezultatīvos rādītājus:

Programmas vai apakšprogrammas kods	Ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes budžeta programmu un apakšprogrammu, politikas un darbības rezultātu nosaukums	Plānotais rādītājs	Izpilde	Skaidrojums, ja izpilde neatbilst plānotajam rādītājam
1	2	3	4	5
30.00.00	Finansiālās un fiskālās politikas veidošana un valsts budžeta izstrāde			
	Iestāžu skaits		1	
	Amata vietu skaits– kopā:		432	
	Politikas rezultāti			
	Nodokļu ieņēmumi (milj. Ls)	5 253,2	5 003,0	Nodokļu ieņēmumu plāna neizpildi galvenokārt noteica straujāka ekonomiskās situācijas pasliktināšanās, nekā prognozēts sākotnēji
	Nodokļu ieņēmumi (% no IKP)	32,6	30,8	
	Valsts konsolidētā budžeta finansiālā bilance (% no IKP)	0,05	-3,3	Valsts finanšu situāciju 2008. gadā kopumā noteica nelabvēlīga makroekonomiskā situācija, kā rezultātā tika iekasēts mazāk ieņēmumu nekā bija plānots, kā arī fiskālās disciplīnas pasliktināšanās, sevišķi pašvaldību budžetā
	Darbības rezultāti			
	Izstrādāto un aktualizēto tiesības aktu projektu skaits	193	227	Finanšu ministrija savā kompetencē esošajās politikas jomās atbilstoši Ministru kabinetā un Saeimā nolemtajam sagatavoja un aktualizēja vairāk tiesību aktu projektus nekā bija plānots
	Izstrādāto politikas plānošanas dokumentu skaits	5	5	
	Nodrošināta Latvijas Republikas nostāju sagatavošana par visām Eiropas Komisijas ierosinātajām pārkāpuma procedūrām pret Latvijas valsti ministrijas kompetences jautājumos (% no ierosinātajām pārkāpuma procedūrām)	100	100	
	Organizēšana un dalība sarunās par konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noslēgšanu (pasākumu skaits)	5	5	

Program- mas vai apakš- program- mas kods	Ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes budžeta programmu un apakšprogrammu, politikas un darbības rezultātu nosaukums	Plānotais rādītājs	Izpilde	Skaidrojums, ja izpilde neatbilst plānotajam rādītājam
1	2	3	4	5
	Nodrošināta eiro ieviešanas pasākumu izpilde (ziņojumu skaits)	2	2	
	Ikgadējā valsts budžeta likumā apstiprinātās valsts budžeta finansiālās bilances izpildes kontroles nodrošināšana (organizēto ikmēneša Prognozēšanas darba grupu skaits)	12	12	
	Veikto vadošās iestādes, maksājumu iestādes, sertifikācijas iestādes, revīzijas iestādes, atbildīgās iestādes, sadarbības iestādes un iepirkumu uzraudzības biroja 2007.–2013. gada plānošanas periodam izveidotās Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas atbilstības novērtējumu skaits un sagatavoto Eiropas Komisijai nosūtīto novērtējuma ziņojumu un atzinumu skaits	1	1	
	Uzraudzības komitejā izvērtēto 2004.– 2006. gada plānošanas perioda Kohēzijas fonda projektu ziņojumu skaits	62	62	
	Izvērtēto un Eiropas Komisijā apstiprināšanai iesniegto 2007.– 2013. gada plānošanas perioda lielo projektu iesniegumu skaits	2	9	2008. gadā notika piecas 2007.–2013. plānošanas perioda ES fondu uzraudzības komitejas sēdes – biežāk nekā sākotnēji plānots, jo šajā laika periodā uzraudzības komitejas sekretariātam tika iesniegti apstiprināšanai uzraudzības komitejas sēdē lielākā daļa visu darbības programmu aktivitāšu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju, kā arī vairākkārtēji bija nepieciešams grozīt jau iepriekš apstiprinātos projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus un darbības programmas. 2008. gadā notika divas 2004.– 2006. plānošanas perioda struktūrfondu uzraudzības komitejas sēdes 2008. gadā notika divas 2004.–2006. plānošanas perioda Kohēzijas fonda uzraudzības komitejas sēdes

Program- mas vai apakš- program- mas kods	Ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes budžeta programmu un apakšprogrammu, politikas un darbības rezultātu nosaukums	Plānotais rādītājs	Izpilde	Skaidrojums, ja izpilde neatbilst plānotajam rādītājam
1	2	3	4	5
	Izdoto informatīvo publicitātes par ES fondiem materiālu skaits	5	3	Līdz ar tehniskās palīdzības nacionālās programmas 5.2. „Citi tehniskās palīdzības pasākumi” projekta 5.2.2. „Informācija un publicitāte” pagarināšanu no 31.10.2008. līdz 31.12.2008. saskaņā ar Finanšu ministrijas un Centrālās finanšu un līgumu aģentūras vienošanās divu steidzami izdodamo informatīvo materiālu iegāde tika pārplānota no 2007.– 2013. gada plānošanas perioda uz 2004.–2006. gada plānošanas perioda tehniskās palīdzības līdzekļiem, uzsākot iepirkumu FM 2008/ERAF 5.2.2.-12. Taču informatīvo materiālu piegādes līguma noslēgšanai minētā iepirkuma ietvaros projektā pietrūka finansējums, kam par ienesu bija Eiropas Investīciju bankas (EIB) 24.10.2008. garantijas vēstulē nodrošinātie, bet līdz iepirkuma izsludināšanai nepārskaitītie līdzekļi EUR 5 000 apmērā par 30.10.2008. Finanšu ministrijas un EIB rīkoto konferenci „Eiropas finanses energotaupībai un pilsētu ilgtspējīgai attīstībai”
	Sagatavoto 2007.–2013. gada plānošanas perioda ES fondu darbības programmu īstenošanas gada ziņojumu skaits	3	3	
	Noorganizēto ES fondu uzraudzības komitejas sēžu skaits	2	5	2008. gadā uzraudzības komitejas sēdes notika biežāk nekā sākotnēji plānots, jo šajā laika periodā uzraudzības komitejas sekretariātam tika iesniegti apstiprināšanai uzraudzības komitejas sēdē lielākā daļa visu darbības programmu aktivitāšu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju, kā arī vairākkārtēji bija nepieciešams grozīt jau iepriekš apstiprinātos projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus un darbības programmas
	Sagatavoto un nosūtīto 2004.– 2006. gada plānošanas perioda Kohēzijas fonda projektu, ES struktūrfondu, Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL programmas noslēgumu izdevumu deklarāciju pārbaužu ziņojumu un atzinumu Eiropas Komisijai skaits	6	5	2008. gadā plānotā Kohēzijas fonda projekta Nr. 2002/LV/16/P/PT/008 „Via Baltica autoceļa uzlabošana. Saulkrastu apvedceļa būvniecība uz Latvijas valsts galvenā autoceļa A1 no 21.05 km (Lilaste) līdz 40.57 km (Skulte)” noslēguma izdevumu deklarācijas pārbaude netika veikta, jo projekts netika īstenots 2008. gadā, un Finanšu ministrijā netika iesniegti noslēguma dokumenti
41.00.00	Maksājumu nodrošināšana citām valsts iestādēm un personām			
41.01.00	Iemaksas Eiropas Kopienas budžetā			
	Iestāžu skaits:		1	
	Amata vietu skaits:		53	
	Darbības rezultāts			
	Veikti maksājumi saskaņā ar līgumiem, direktīvām un Eiropas Komisijas iemaksu aicinājumiem, Valsts ieņēmuma dienesta A konta pārskatiem (% apmērā no aprēķinātās summas)	100	100	

ĪSTENOTĀS JAUNĀS POLITIKAS INICIATĪVAS UN TO FINANSĒJUMS

Atbilstoši likumam „Par valsts budžetu 2008. gadam” Finanšu ministrijai jauno politikas iniciatīvu īstenošanai bija pieejams finansējums Ls 185 000 apmērā.

Tika īstenotas divas jaunās politikas iniciatīvas:

- ▶ *Finanšu ministrijas ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošana.*

Finansējums Ls 110 000 tika piešķirtais ugunsdrošības signalizācijas sistēmas ierīkošanai ministrijas ēkā.

- ▶ *Sertifikācijas iestādes apstiprināto izdevumu izlases pārbaužu finansēšana*

Finansējums Ls 75 000 tika piešķirts, lai, atbilstoši Ministru kabineta 2008. gada 17. jūnija noteikumiem Nr. 455 „Kārtība, kādā nodrošina revīzijas iestādes funkcijas Eiropas Savienības fondu vadībā”, ministrija īstenotu revīzijas iestādes funkciju veikšanu.

MINISTRIJAS KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA

Vadības sistēmas uzturēšana

Lai pilnveidotu un stiprinātu Finanšu ministrijas vadības sistēmas pamatkomponenšu (stratēģiskās vadības, kvalitātes vadības un risku vadības) savstarpējo mijiedarbību, kā arī pildot Ministru kabineta 2008. gada 18. jūnija rīkojumu Nr. 341 „Par iestāžu politikas un darbības rezultātiem un rezultatīvajiem rādītājiem 2008. gadam”, Finanšu ministrija aktualizēja ar Ministru kabineta 2007. gada 22. augusta rīkojumu Nr. 539 „Par Finanšu ministrijas darbības stratēģiju 2007.–2009. gadam” apstiprinātajā FM darbības stratēģijā 2007.–2009. gadam (aktualizēta 2008.–2010. gadam) noteiktos politikas, darbības rezultātus un to rezultatīvos rādītājus atbilstoši likumā „Par valsts budžetu 2008. gadam” apstiprinātajam valsts budžeta programmu un apakšprogrammu finansējumam.

2008. gadā tika noteikta visu ministrijas procesu hierarhija, kaskadējot procesu jomas procesos un apakšprocesos, kā rezultātā tika sagatavota procesu jomu un procesu karte. Turpinājās Finanšu ministrijas prioritāro procesu un apakšprocesu mērķu noteikšana un procesu norises apzināšana, vienlaicīgi identificējot iespējamus riskus. Ievērojot apzināto esošo situāciju procesu norisē atbilstoši ministrijas struktūrvienību atbildības sadalījumam, tika sagatavota shematiska prioritāro procesu dokumentācija, papildus uzsākot arī procesu vadībā nepieciešamo pārskatu ģenerēšanu *ARIS Business Architect* programmā.

Valsts budžeta plānošanas un informācijas sistēmas projekta ieviešana

Lai nodrošinātu projekta „SAP paplašināšana valsts budžeta plānošanas un izpildes kontroles funkciju atbalsta nodrošināšanai” vadību no pasūtītāja puses, organizētu nepieciešamos pasākumus prasību definēšanā, projekta uzdevumu pieņemšanā un sistēmas ekspluatācijas uzsākšanā, organizētu Projekta uzraudzības padomes darbu, 2008. gadā notika Sistēmas plānošanas blokā ieviestās funkcionalitātes izmantošana ikdienas darbā. Ieviests Sistēmas plānošanas bloka paplašināšanas projekta 1. posma 1. apakšposms un 2. apakšposms – budžeta pieprasījumu ievadīšana FM padotības iestādēs. Notika Sistēmas plānošanas bloka paplašināšanas projekta 1. posma 3. apakšposma – budžeta grozījumu ievadīšana Finanšu ministrijas padotības iestādēs – ieviešana.

Ir pilnībā atjaunots un pārstrādāts Sistēmas izpildes bloka projektējuma dokuments, lai nodrošinātu Sistēmas izpildes bloka izstrādi atbilstoši pašreizējām prasībām. Notika Sistēmas izpildes bloka izstrāde un testēšana.

Iekšējais audits

Pārskata gadā ir pārbaudīta iekšējās kontroles sistēmas darbība, sniegts tās novērtējums un ieteikumi par nepieciešamajiem uzlabojumiem tādas sistēmās kā korporatīvā vadība, dokumentācijas aprīte, cilvēku resursu politika un plānošana, budžeta plānošana, izpilde un kontrole, pašvaldību aizņēmumu un galvojumu piešķiršanas kārtība, fizisko personu datu aizsardzība, materiālo vērtību, pakalpojumu izdevumu plānošana un izpildes kontrole, kapitālsabiedrību, kurās Ministrija ir kapitāla daļu turētāja, uzraudzība, pretkorupcijas pasākumu īstenošana, kā arī Eiropas Savienības finansēto programmu un projektu īstenošana.

3. tabula

Rezultatīvie rādītāji

Rādītājs	2008. gads	2007. gads	2008./2007.
Veiktie auditi	41	42	-1
Noslēgtie auditi	40	30	+10
Plānotas audita dienas	1615	1589	+26
Vidēji vienam auditam	39	39	
Faktiski patērētas dienas	1580	1549	+31
Vidēji vienam auditam	38	37	+1
Izteiktie ieteikumi	105	78	+27
Ieviestie ieteikumi	89	70	+19
Izstrādātas metodikas un vadlīnijas iekšējā audita jomā	5	3	+2
Sniegtas konsultācijas	7	3	+4

BUDŽETA INFORMĀCIJA

VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Pārskata gadā Finanšu ministrijas centrālais aparāts atbilstoši ministrijas darbības virzieniem un struktūrai īstenoja šādas budžeta programmas/apakšprogrammas:

4. tabula

Finanšu ministrijas iestādes budžeta programmu (apakšprogrammu) struktūra 2008. gadā

30.00.	Finansiālās un fiskālās politikas veidošana un valsts budžeta izstrāde
41.00.	Maksājumu nodrošināšana citām valsts iestādēm un personām
	41.01. Iemaksas Eiropas Kopienas budžetā
	41.02. Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem
	41.08. Finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai
	41.09. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšana
09.00.	Dotācija nekustamā īpašuma nodokļa prognozes samazinājuma kompensācijai

Stabilas makroekonomiskās vides, uz attīstību vērstas saprātīgas fiskālās un finansiālās politikas un valsts līdzekļu efektīvas izmantošanas nodrošināšana tika īstenota ar budžeta programmu „**Finansiālās un fiskālās politikas veidošana un valsts budžeta izstrāde**”.

Programmas mērķis ir nodrošināt saprātīgas fiskālās politikas izstrādi un īstenošanu, budžeta un ārvalstu piešķirto līdzekļu efektīvu plānošanu, izmantošanu un kontroli, tādējādi veicinot makroekonomiskās vides stabilitātes saglabāšanu un tautsaimniecības attīstību kopumā.

Šī mērķa sasniegšanai Finanšu ministrija izstrādā un kopīgi ar valsts pārvaldes iestādēm īsteno valsts politiku īstermiņa un ilgtermiņa finanšu, budžeta, nodokļu, grāmatvedības, valsts sektora darba samaksas un muitas jautājumos, koordinē ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu piesaisti un kontrolē to izmantošanu, kā arī koordinē Eiropas Kopienas pašu resursu sistēmas darbību Latvijā. Programma tiek īstenota, lai nodrošinātu ministrijas centrālā aparāta darbību.

5. tabula

Budžeta programmas „Finansiālās un fiskālās politikas veidošana un valsts budžeta izstrāde” finansējums un tā izlietojums (Ls)

N.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	13 516 940	13 431 679	13 314 677
1.1.	dotācijas	13 237 838	12 680 950	12 680 950
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	279 102	750 729	633 727
2.	izdevumi (kopā)	11 847 468	13 580 475	11 171 438
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	11 370 544	13 254 475	10 845 474
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tajā skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	16 256	50 000	41 452
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	11 354 288	13 204 475	10 804 022
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	476 924	326 000	325 964

Programmas **41.00. „Maksājumu nodrošināšana citām valsts iestādēm un personām”** mērķis ir nodrošināt maksājumu veikšanu valsts iestādēm, juridiskajām un fiziskajām personām saskaņā ar normatīvajiem aktiem un starptautiskajām prasībām. Šo funkciju īstenošana tiek nodrošināta ar:

- ▶ apakšprogrammu „Iemaksas Eiropas Kopienas budžetā”;

- ▶ apakšprogrammu „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”;
- ▶ apakšprogrammu „Finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”;
- ▶ apakšprogrammu „Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšana”;
- ▶ programmu „Dotācija nekustamā īpašuma nodokļa prognozes samazinājuma kompensācijai”;

Apakšprogrammas „**Iemaksas Eiropas Kopienas budžetā**” mērķis ir nodrošināt Latvijas kā Eiropas Savienības dalībvalsts saistību izpildi, piedaloties Eiropas Kopienas pašu resursu sistēmā atbilstoši attiecīgajam Eiropas Komisijas *acquis communautaire* (Eiropas Savienības dalībvalstīm pārņemamo Eiropas Komisijas tiesību aktu u.c. citu saistību kopums).

6. tabula

Budžeta apakšprogrammas „Iemaksas Eiropas Kopienas budžetā” finansējums un tā izlietojums (Ls)				
N.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	145 776 344	168 605 000	168 605 000
1.1.	dotācijas	145 776 344	168 605 000	168 605 000
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	izdevumi (kopā)	139 017 212	168 605 000	153 530 231
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	139 017 212	168 605 000	153 530 231
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tajā skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	139 017 212	168 605 000	153 530 231
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

Apakšprogrammas „**Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem**” mērķis ir nodrošināt valsts pamatbudžeta apropriācijas līdzekļus neparedzētiem gadījumiem saskaņā ar finanšu ministra rīkojumu nacionāli nozīmīgiem pasākumiem, kā arī katastrofu un dabas stihiju radīto zaudējumu kompensēšanai. Ministrija nodrošināja piešķirto līdzekļu pārskaitīšanu noteiktā kārtībā atvērtajos kontos un pārskatu sagatavošanu par apakšprogrammas izpildi.

7. tabula

Budžeta apakšprogrammas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” finansējums un tā izlietojums (Ls)				
N.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 934 566	5 874 454	5 874 454
1.1.	dotācijas	5 934 566	5 874 454	5 874 454
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	izdevumi (kopā)	5 690 893	5 874 454	4 242 157
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 690 893	5 874 454	4 242 157
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tajā skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	5 690 893	5 874 454	4 242 157
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

Apakšprogrammas „**Finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai**” mērķis ir nodrošināt finansējumu Eiropas Savienības politiku instrumentu, Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta un Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai, kā arī 2007. – 2013. gada plānošanas perioda ES Struktūrfondu un Kohēzijas fonda pasākumu īstenošanu. Asignējumi

apakšprogrammas ietvaros tika pārdalīti, balstoties uz attiecīgiem Ministru kabineta rīkojumiem, kuru projektus izstrādāja Finanšu ministrija, pamatojoties uz nozaru ministriju un citu centrālo valsts iestāžu pieprasījumiem par to, cik daudz līdzekļu tām nepieciešams pārdalīt atbilstošo apstiprināto projektu un pasākumu īstenošanai.

Apakšprogrammai nav budžeta izdevumu izpildes 2008. gadā. Asignējumi apakšprogrammas ietvaros tika pārdalīti, balstoties uz attiecīgiem Ministru kabineta lēmumiem un finanšu ministra rīkojumiem, kuru projektus izstrādāja Finanšu ministrija, pamatojoties uz nozaru ministriju un citu centrālo valsts iestāžu pieprasījumiem par to, cik daudz līdzekļu tām nepieciešams pārdalīt atbilstošo apstiprināto projektu un pasākumu īstenošanai.

8. tabula

Budžeta apakšprogrammas „Finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” finansējums un tā izlietojums (Ls)

N.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	18 943 231	15 021 630	15 021 630
1.1.	dotācijas	18 943 231	15 021 630	15 021 630
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	izdevumi (kopā)	0	15 021 630	0
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	15 021 630	0
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tajā skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	15 021 630	0
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

Apakšprogrammas „**Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšana**” mērķis ir atbilstoši Finanšu ministrijas kompetencei nodrošināt uz naudas maksājumu vērsta iestādes lēmuma vai tiesas nolēmuma par zaudējuma atlīdzinājuma izmaksas nodrošināšanu privātpersonai izpildi saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumu.

9. tabula

Budžeta apakšprogrammas „Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšana” finansējums un tā izlietojums (Ls)

N.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	124 685	64 685	64 685
1.1.	dotācijas	124 685	64 685	64 685
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	izdevumi (kopā)	35 104	64 685	5 423
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	35 104	64 685	5 423
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tajā skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	35 104	64 685	5 423
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

Valsts pamatbudžeta 2008. gadā resora 64. „Dotācija pašvaldībām” valsts pamatbudžeta programma **09.00. „Dotācija nekustamā īpašuma nodokļa prognozes samazinājuma kompensācijai”**.

Programmai plānotie finanšu līdzekļi ir paredzēti, lai kompensētu pašvaldībām nekustamā īpašuma nodokļa prognozes 2008. gadam samazinājumu salīdzinājumā ar nekustamā īpašuma nodokļa prognozi 2007. gadam.

10. tabula

Budžeta programmas „Dotācija nekustamā īpašuma nodokļa prognozes samazinājuma kompensācijai” finansējums un tā izlietojums (Ls)

N.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 596 556	1 139 161	1 139 161
1.1.	dotācijas	3 596 556	1 139 161	1 139 161
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	izdevumi (kopā)	3 596 556	1 139 161	1 139 161
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 596 556	1 139 161	1 139 161
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tajā skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	3 596 556	1 139 161	1 139 161
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

MINISTRIJAS PASŪTĪTIE UN VEIKTIE PĒTĪJUMI

Finanšu ministrija no ES tehniskās palīdzības līdzekļiem 2008. gadā ir pasūtījusi šādus pētījumus:

Pētījums „Sabiedrības integrācijas fonda ieviesto Eiropas Sociālā fonda grantu shēmu ieguldījums sociāli atstumto grupu dzīves kvalitātes uzlabošanā”

Pēc Finanšu ministrijas pasūtījuma SIA „Projektu un kvalitātes vadība” speciālisti veica pētījumu „Sabiedrības integrācijas fonda ieviesto Eiropas Sociālā fonda grantu shēmu ieguldījums sociāli atstumto grupu dzīves kvalitātes uzlabošanā”. Pakalpojuma pamatmērķis ir izvērtēt Sabiedrības integrācijas fonda ieviesto Eiropas Sociālā fonda grantu shēmu ieguldījumu sociāli atstumto grupu dzīves kvalitātes uzlabošanā, specifiskais mērķis – sniegt izvērtējumu par četru grantu shēmu ieviešanas rezultātiem Vienotā programmdokumenta un Programmas papildinājuma izvirzīto mērķu sasniegšanā.

Pētījums „Struktūrfondu un Kohēzijas fonda kontroļu veikšanas izmaksas”

2008. gadā turpinājās 2007. gadā aizsāktais pētījums par 2006. gada kontroļu izmaksu apzināšanu un apkopošanu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fondam Latvijā, kuru pēc ministrijas pasūtījuma veica SIA „PricewaterhouseCoopers”. Pakalpojuma mērķis ir apzināt un apkopot 2006. gada kontroļu izmaksas institūcijās/struktūrvienībās, kas iesaistītas ES struktūrfondu (Eiropas Reģionālās attīstības fonda – ERAF, Eiropas Sociālā fonda – ESF) un ES Kohēzijas fonda ieviešanas kontroļu pasākumos. Rezultātā sagatavoti trīs ziņojumi: par ERAF kontroļu izmaksām, par ESF kontroļu izmaksām, par ES Kohēzijas fonda kontroļu izmaksām.

Pētījums „ES fondu makroekonomiskās ietekmes izvērtējums”

2007. gadā tika noslēgts līgums (kura darbība turpinājās arī 2008. gadā) ar biedrību „Baltijas starptautiskais ekonomikas politikas studiju centrs” un SIA „Baltijas Konsultācijas”, kas Finanšu ministrijas pasūtījumā veica pētījumu par Eiropas Savienības fondu makroekonomiskās ietekmes izvērtēšanu. Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu izvērtējumu par ES fondu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību, ņemot vērā ES finanšu apjoma augsto īpatsvaru Latvijas investīcijās un Latvijas iekšzemes kopproduktā kopumā. Specifiskais mērķis izstrādāt metodoloģiju par ES fondu ietekmes izvērtējumu uz Latvijas tautsaimniecību atbilstoši Latvijas specifiskajai situācijai un sniegt metodoloģijas aprakstu, balstoties uz izstrādāto metodoloģiju, izstrādāt divus ziņojumus par ES fondu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecības attīstību, analizējot vairākus rādītājus un izdalot iespējamās makroekonomiskās riskus, izstrādāt makroekonomiskās prognozēšanas vidēja termiņa modeli ES fondu ietekmes izvērtējumam atbilstoši Latvijas specifiskajai situācijai, kas aptvertu vairāku rādītāju mijiedarbību, tai skaitā arī sadalījumā pa investīciju veidiem, un sagatavot modeļa tehnisko aprakstu un lietošanas rokasgrāmatu, izstrādāt ziņojumu par makroekonomiskās prognozēšanas vidēja termiņa modeli iegūto rezultātu salīdzināšanu ar divu iepriekš sagatavoto ziņojumu ietvaros iegūtajiem rezultātiem, veikt pētījuma veikšanai nepieciešamo datu apkopošanu un saskaņošanu, norādot objektīvākos datu avotus un laika posmu to iegūšanai, tādējādi norādot arī periodus turpmākai modeļa sistemātiskai un regulārai aktualizācijai, izstrādāto metodoloģiju un makroekonomiskās prognozēšanas modeli, tā tehnisko aprakstu un lietošanas rokasgrāmatu nodot pasūtītāja rīcībā, veicot apmācību semināru un informatīvu semināru.

ES Projektu ieviešana Finanšu ministrijā

Finanšu ministrijas centrālajā aparātā 2008. gadā tika pabeigta Eiropas Savienības 2004.–2006. gada plānošanas perioda Eiropas Reģionālā attīstības fonda 5. prioritātes „Tehniskā palīdzība” struktūrfondu nacionālās programmas 5.1. „Atbalsts programmas vadībai” tehniskās palīdzības projekta 5.1.1. „Atbalsts projektu atlasē, vērtēšanā, programmu vadībā un uzraudzībā iesaistītajām institūcijām, arī finanšu kontrolēm un auditam” un struktūrfondu nacionālās programmas 5.2. „Citi tehniskās palīdzības pasākumi” tehniskās palīdzības projektu: 5.2.1. „Apmācības”, 5.2.2. „Informācija un publicitāte”, 5.2.3.

„Izvērtēšana un pētījumi”, 5.2.4. „Atbalsts datorizētas Vadības informācijas sistēmas izveidei”, kā arī Eiropas Sociālā fonda tehniskās palīdzības nacionālās programmas 5.4. „Citas ESF tehniskās palīdzības izmaksas” tehniskās palīdzības projekta 5.4.2. „Eiropas Sociālā fonda 50. gadadienai un trīs gadu darbībai Latvijā veltītas ceļojošās izstādes organizēšana” ieviešana. Iepriekš minētie tehniskās palīdzības projekti nodrošināja Eiropas Savienības fondu vadošās iestādes un revīzijas iestādes kapacitātes stiprināšanu, uzlaboja to funkciju veikšanas efektivitāti un nodrošināja Latvijas iedzīvotāju informēšanu par Eiropas Savienības struktūrfondu saistītajiem jautājumiem.

2008. gadā Finanšu ministrijas centrālajā aparātā tika uzsākta Eiropas Savienības fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda tehniskās palīdzības projekta „Tehniskā palīdzība Eiropas Savienības fondu vadošajai, atbildīgajai, sertifikācijas, revīzijas un maksājuma iestādei Latvijā” īstenošana ar mērķi kvalitatīvi un efektīvi nodrošināt Eiropas Savienības fondu darbības programmu: „Cilvēkresursi un nodarbinātība”, „Uzņēmējdarbība un inovācijas” un „Infrastruktūra un pakalpojumi” vadības un atbalsta funkciju veikšanu 2007.–2013. gada plānošanas periodā. Līdztekus uzsāktajam projektam tika turpināta Kohēzijas fonda projekta „Tehniskā palīdzība Kohēzijas fonda vadošajai iestādei Latvijā” un Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta līdzfinansētā individuālā projekta „Tehniskās palīdzības fonds 2006.–2011. gadam” ieviešana Finanšu ministrijas centrālajā aparātā.

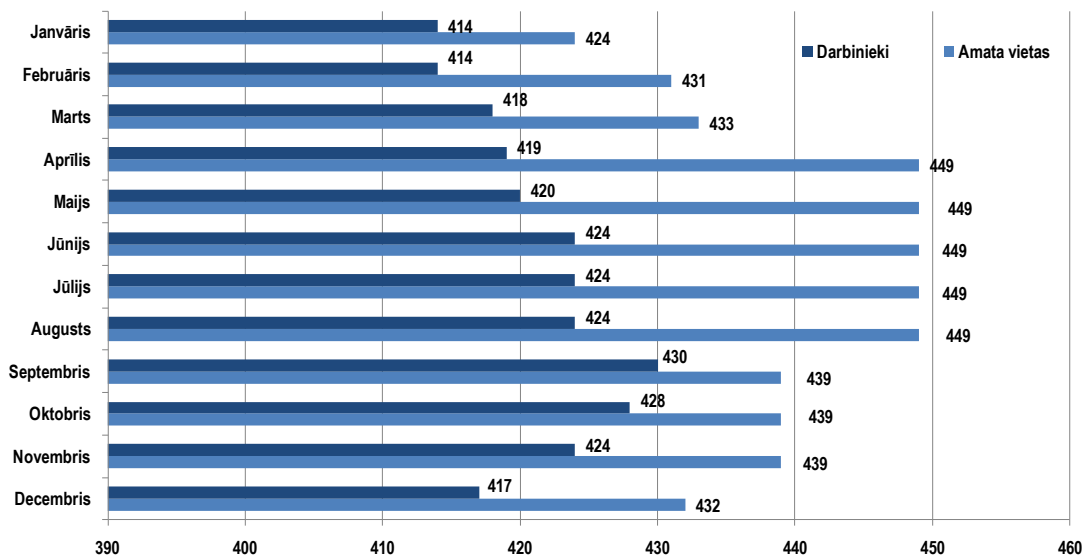
PERSONĀLS

Skaitliskais sastāvs un izmaiņas

2008. gada janvārī saskaņā ar apstiprināto personāla sarakstu ministrijā bija 424 amata vietas, faktiskais personāla skaits – 414. Amata vietu un darbinieku skaita izmaiņas 2008. gadā attēlots 11. diagrammā.

11. diagramma

Finanšu ministrijas darbinieku un amata vietu skaits 2008. gadā

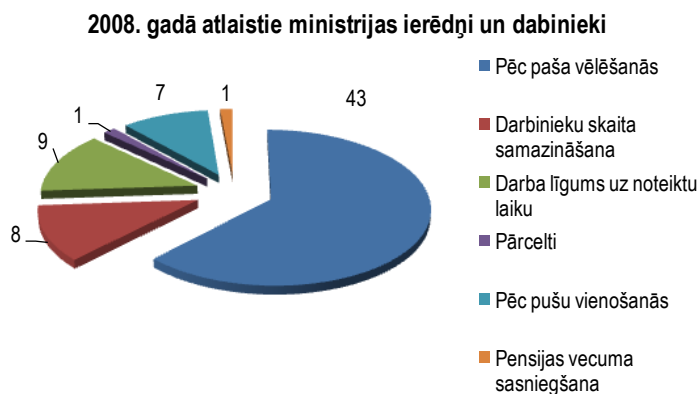

Vidēji pārskata gadā ministrijā strādāja 421 darbinieks, kuru iedalījums pēc statusa – 303 (72%) ierēdņi un 118 (28%) darbinieki.

Personāla mainība 2008. gadā sasniedza 16%, jo valsts civildienesta un darba tiesiskās attiecības ar ministriju izbeidza 69 ierēdņi un darbinieki, t.sk. 8 ierēdņi un darbinieki tika atbrīvoti sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu vai amata vietas likvidāciju, ar 9 darbiniekiem izbeidza uz noteiktu laiku noslēgtas darba tiesiskās attiecības. 43 ierēdņi un darbinieki izbeidza darba tiesiskās vai civildienesta attiecības pēc paša vēlēšanās, viens ierēdnis tika pārcelts un viens ierēdnis atbrīvots sakarā ar valsts noteikto pensijas vecumu (sk. 12. diagrammu).

12. diagramma

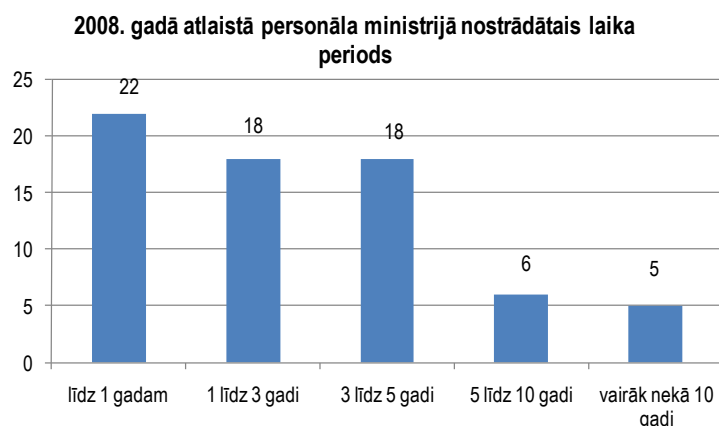
2008. gadā atlaistā personāla sadalījums pēc atlaišanas iemesliem

Analizējot 2008. gadā atbrīvoto ierēdņu un darbinieku ministrijā nostrādāto laiku, 22 no atbrīvoto skaita nostrādāja nepilnu gadu un nebija ieguvuši pietiekamu profesionālo pieredzi (sk. 13. diagrammu).

13. diagramma

2008. gadā atlaistā personāla ministrijā nostrādātais laiks, gados

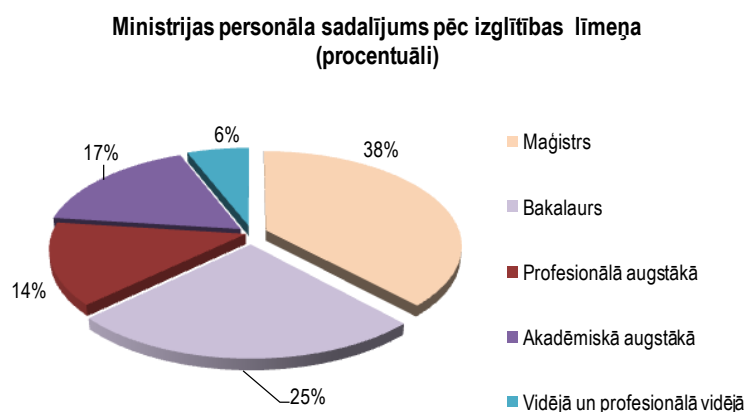

Personāla kvalifikācija

Ministrijas personāla vispārējo izglītības līmeni varētu raksturot šādi: augstākā izglītība – 94% ierēdņiem un darbiniekiem (t.sk. 38% ierēdņi un darbinieki ieguvuši maģistra grādu), vidējā un vidējā speciālā izglītība – 28 (6%) strādājošajiem, no kuriem mācības neturpināja tikai atsevišķi darbinieki (sk. 14. diagrammu).

14. diagramma

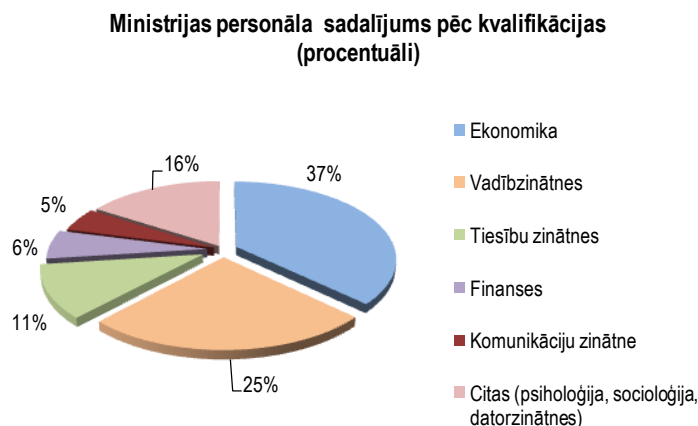
Personāla sadalījums pēc izglītības līmeņa (procentuāli)

Apkopojot informāciju par ierēdņu un darbinieku izglītību pēc kvalifikācijas vai iegūtās specialitātes, no visiem ministrijā strādājošajiem 140 (37%) ir ekonomista kvalifikācija, 99 (25%) – ieguvuši izglītību vadībizinātņu jomā (sabiedrības vadība, uzņēmējdarbības vadība, u.c.), 46 (11%) ierēdņiem ir jurista kvalifikācija, 19 (5%) ierēdņiem un darbiniekiem ir augstākās izglītības diploms komunikāciju zinātnē, 22 (6%) – ieguvuši specialitāti finanšu jomā. No visa ministrijas personāla 67 (16%) ir speciālisti ar iegūtu augstāko izglītību citās jomās, piemēram, datorzinātnes, psiholoģija, socioloģija, politikas zinātnes u.c., 24 darbinieki ar vidējo vai profesionālo vidējo izglītību studē, lai iegūtu specialitātei atbilstošu augstāko izglītību (sk. 15. diagrammu).

15. diagramma

Personāla sadalījums pēc kvalifikācijas (procentuāli)

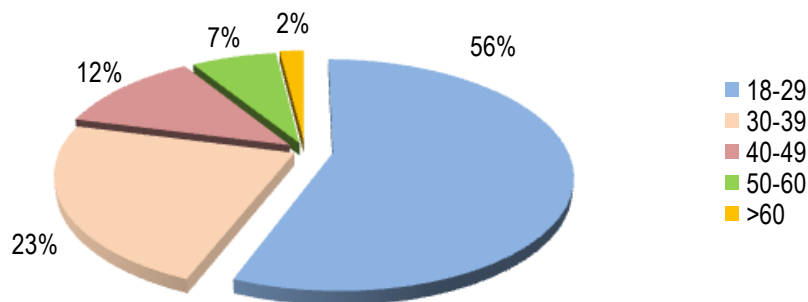
2008. gadā daudzi ministrijas ierēdņi un darbinieki turpināja mācības maģistrantūrā, papildinot zināšanas ekonomikā un finansēs, tiesību zinātnēs, vadībzinībās, u.c. jomās, kā arī studēja, lai iegūtu otru augstāko profesionālo vai akadēmisko izglītību.

Personāla demogrāfiskais sadalījums un vecuma raksturojums

No visiem ministrijā strādājošajiem pārskata gadā 85% (357) bija sievietes un 15% (64) – vīrieši. 2008. gadā personāla vecuma struktūru raksturo šādi rādītāji: 56% strādājošo bija vecumā no 20 līdz 29 gadiem, 23% vecumā no 30 līdz 39 gadiem, 12% vecumā no 40 līdz 49 gadiem un 9% no visa ministrijas personāla vecāki par 50 gadiem (sk. 16. diagrammu). Personāla vidējais vecums – 32 gadi.

16. diagramma

Ministrijas personāla sadalījums pa vecuma grupām (procentuāli)

Personāla kvalifikācijas paaugstināšana 2008. gadā

Apkopojot informāciju par 2008. gadā Finanšu ministrijas ierēdņu, darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanu, piedaloties Valsts administrācijas skolas (VAS) piedāvātajās mācībās un ES institūciju organizētos semināros Briselē (Beļģijā), kā arī dažādās ārvalstu mācību programmās, kas saistītas ar amata pienākumu pildīšanu, kvalifikāciju vidēji paaugstināja 62,7% ministrijā strādājošie.

Lai sekmīgi īstenotu Finanšu ministrijas veicamos uzdevumus saistībā ar ES prasībām, 2008. gadā mācību prioritātes bija saistītas ar zināšanu papildināšanu jautājumos par ES strukturālo fondu projektu vadību, ES budžetu un nodokļiem. 52 reizes ministrijas ierēdņi un darbinieki piedalījās šādās VAS mācību programmās par ES jautājumiem: Eiropas Savienības Strukturālo fondu projektu vadība, valsts iepirkuma procedūras ES, sarunu vešana Eiropas Savienībā, Eiropas Savienības pamatnostādnes, Eiropas

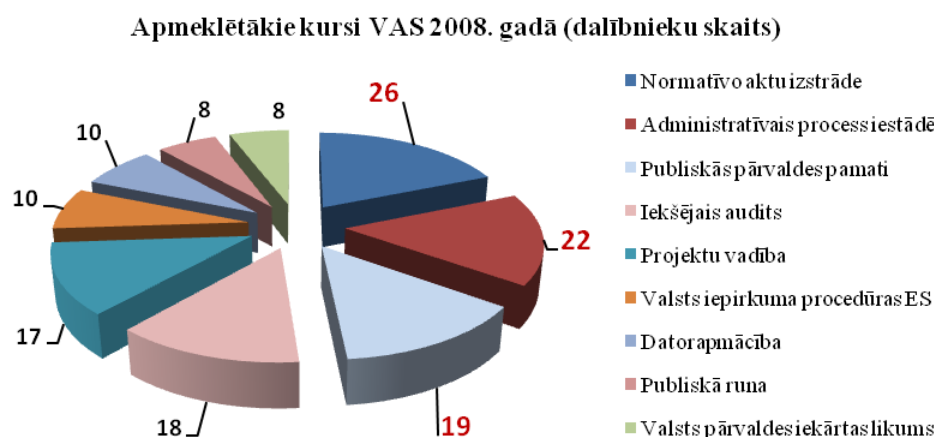
Savienības aktuālie jautājumi, lobēšana Eiropas Savienības institūcijās, Eiropas Savienības budžets un Eiropas Savienības finanšu perspektīva 2007.–2013. periodā, nacionālo interešu definēšana un pārstāvēšana Eiropas Savienības institūcijās, *Acquis*, ES budžets un finanses.

VAS piedāvātajās mācību programmās, kas orientētas uz zināšanu pilnveidošanu administratīvā darba, vadības, tiesību sistēmas jomā, kopumā piedalījās 159 ministrijas ierēdņi un darbinieki. Visvairāk apmeklētie mācību kursi atspoguļoti 17. diagrammā: Normatīvo aktu izstrāde (26), Administratīvais process iestādē (22), Publiskās pārvaldes pamati (19), Publiskā runa, sarunu un sapulču vadīšana (8) un Projektu vadība (7).

Apkopojot informāciju par 2008. gadā apmeklētajiem kursiem Valsts administrācijas skolā, VAS mācību kursus pārskata gadā apmeklēja 211 ierēdņi un darbinieki, t.i., 50,6% no Finanšu ministrijas personāla.

17. diagramma

2008. gadā apmeklētie kursi VAS

2008. gadā no ES fondu tehniskās palīdzības projekta finansējuma ministrijas darbinieki un ierēdņi 287 reizes piedalījās dažādos semināros un mācībuursos, piemēram, ES struktūrfondu finanšu pārvaldība, Finanšu kontrole 2007.–2013. gada periodā, ES fondu izvērtēšana 2007.–2013. gada plānošanas periodā u.c.

Finanšu ministrijas ierēdņi un darbinieki 2008. gadā regulāri piedalījās ES institūciju organizētos semināros Beļģijā (Briselē) un dažādās ārvalstu mācību programmās, kas saistītas ar amata pienākumu pildīšanu, piemēram, semināros par ES struktūrfondu finanšu pārvaldību, par Eiropas Sociālā fonda jauno programmu, kas saistīta ar administratīvās kapacitātes celšanu valsts pārvaldē, par nodokļu politikas analīzi, par nodokļu administrēšanu un riska novērtēšanu, par vidējā termiņa budžeta procesu Latvijā u.c.

Kopumā 2008. gadā ārvalstīs organizētos mācību seminārus Beļģijā, ASV, Austrijā, Dānijā, Francijā, Nīderlandē, Zviedrijā, Ungārijā, Polijā, Maltā, Grieķijā, Igaunijā un Kirgīzijā apmeklēja 84 dalībnieki, t.i., 20% no ministrijas personāla.

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Finanšu ministrijā viena no darbības prioritātēm ir efektīvas komunikācijas veidošana ar sabiedrību, lai veicinātu saziņu ar iedzīvotājiem politikas izstrādes, pieņemšanas un īstenošanas gaitā. Komunikācija kā politikas instruments tiek izmantots līdztekus citiem tradicionāliem politikas instrumentiem.

Finanšu ministrijas darbinieki 2008. gadā nodrošināja informācijas pieejamību, savlaicīgumu, atklātumu, kā arī sabiedrībai nozīmīgu tematu aktualizēšanu, skaidrojot īstenoto darbības politiku un pamatnostādnes. Ministrija ir bijusi vairāku nozīmīgu diskusiju iniciatore, tādējādi veicinot demokrātiskas un pilsoniskas sabiedrības stiprināšanos. Sabiedrības informēšanai un izglītošanai izmantoti vairāki sabiedrības informēšanas kanāli.

Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem

Lai informētu plašu sabiedrības loku par Finanšu ministrijas aktualitātēm, kā arī aicinātu plašsaziņas līdzekļus aizsākt diskusijas sabiedrībā par finanšu politikas procesiem valstī, 2008. gadā ministrija regulāri sagatavoja plašsaziņas līdzekļiem paziņojumus un informāciju par tās ikdienas darba jautājumiem, aktuāliem dokumentiem, kā arī par īpašiem notikumiem – vizītēm, parakstītiem līgumiem u.c. Kopumā plašsaziņas līdzekļiem 2008. gadā izsūtīti 636 paziņojumi, no tiem 87 par aktualitātēm ES fondu apguvē. Skaidrojot aktualitātes un paužot Finanšu ministrijas viedokli, sniegtas atbildes uz aptuveni 2900 žurnālistu mutiskiem un elektroniski sūtītiem jautājumiem.

Objektīvai un vispusīgai Finanšu ministrijas kompetencē esošu jautājumu atspoguļošanai ministrija, reaģējot uz rakstiem vai sižetiem plašsaziņas līdzekļos, ir sagatavojusi rakstus, preses paziņojumus, kā arī organizējusi intervijas ar ministrijas pārstāvjiem, lai izskaidrotu ministrijas nostāju konkrētā jautājumā.

Finanšu ministrijā 2008. gadā organizētas astoņas preses konferences. Tajās sniegta informācija par aktualitātēm valsts finanšu jomā un Latvijai nozīmīgiem starptautiskiem līgumiem, kā arī par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem. Tāpat organizēts seminārs plašsaziņas līdzekļiem, lai skaidrotu žurnālistiem aktuālos jautājumus par valsts budžeta veidošanu.

Ziņas par Finanšu ministrijas aktualitātēm regulāri tiek ievietotas Finanšu ministrijas mājaslapā internetā www.fm.gov.lv, ES fondu mājaslapā www.esfondi.lv, Ministru kabineta mājaslapā www.mk.gov.lv, kā arī publicētas ziņu aģentūras LETA un ziņu aģentūras BNS lapu sadaļās „Preses relīzes”.

Ziņu aģentūras LETA arhīva statistika liecina, ka, pamatojoties uz Finanšu ministrijas Komunikācijas departamenta sniegto informāciju, 2008. gadā sagatavoti vismaz 2472 materiāli presē.

Interneta mājaslapas

Nodrošinot aktuālākās informācijas pieejamību Latvijas iedzīvotājiem, 2008. gadā Finanšu ministrija uzturēja četras interneta mājaslapas. Finanšu ministrijas mājaslapā www.fm.gov.lv atrodama informācija par Finanšu ministrijas funkcijām, uzdevumiem un aktualitātēm. 2008. gada augustā Finanšu ministrijas mājaslapai izveidots jauns grafiskais dizains, kas interneta resursu padara ērtāk lietojamu dažādām sabiedrības mērķa grupām.

Informācija par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta līdzekļu apguves iespējām pieejama mājaslapā <http://www.eeagrants.lv>.

2008. gadā pastāvīgi aktualizēta un papildināta arī ES fondu mājas lapa www.esfondi.lv, tajā ievietots arī 2007.–2013. gada ES fondu aktivitāšu meklēšanas rīks. Meklētājs izstrādāts un publicēts ar mērķi sniegt potenciālajiem projektu pieteicējiem u.c. interesentiem izvērstu papildu informāciju par katru no 150 ES fondu darbības programmās iekļautajām aktivitātēm.

2008. gadā izveidota mājas lapa www.eiro.lv, kurā ir sniegta vispārīga informācija par eiro, kā arī ir apkopotas aktualitātes par eiro Latvijā un Eiropā.

Informatīvie materiāli

Finanšu ministrija 2008. gadā izdeva vairākus informatīvos materiālus par sabiedrībā aktuāliem tematiem, tos izplatot 556 Latvijas pašvaldībās, visās Latvijas bibliotēkās, reģionālajos struktūrfondu informācijas centros, Finanšu ministrijas rīkotajos informatīvajos pasākumos u.c.:

- ▶ „Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007” – par ES struktūrfondu (Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda un Zivsaimniecības Vadības finansēšanas instrumenta) apguvi 2007. gadā, t.sk. par sasniegtajiem rezultātiem, kā arī par 2007.–2013. gada ES fondu plānošanas perioda aktualitātēm;

1. attēls

- ▶ „ES struktūrfondu projektu grāmata 2007” (latviešu un angļu valodās) – izdevumā iekļauti Latvijā īstenoti ES struktūrfondu (Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda un Zivsaimniecības Vadības finansēšanas instrumenta) projektu piemēri ar to fotogrāfijām, t. sk. informācija par projekta mērķi, izmaksām, finansējuma saņēmējiem, projekta īstenošanas vietu un īss projekta apraksts.

2. attēls

- ▶ „Eiropas Savienības struktūrfondu projekti Latvijā. 2004–2006” (latviešu un angļu valodās) – izdevumā iekļauti 250 labās prakses ES struktūrfondu (Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda un Zivsaimniecības Vadības finansēšanas instrumenta) projektu piemēri ar to fotogrāfijām, t. sk. informācija par projekta mērķi, izmaksām, finansējuma saņēmējiem, projekta īstenošanas vietu un īss projekta apraksts.

3. attēls

- ▶ informatīvs buklets „Eiropas Sociālā fonda projektu parāde – veltīta ESF 50. gadadienai un 3 gadu darbībai Latvijā”, kas izdots un izplatīts ceļojošās Eiropas Sociālā fonda izstādes ietvaros. Tajā atspoguļota informācija par ESF vēsturi, atbalsta jomām Latvijā 2007.–2013. gada periodā, informācija potenciālajiem projektu pieteicējiem, ESF administrējošām institūcijām u.c.

4. attēls

Raidījumi radio un TV

2008. gadā Finanšu ministrija turpināja 2005. gadā sāktu sadarbību ar Latvijas Televīziju un Latvijas Radio. Veidoti un pārraidīti 23 Eiropas Savienības fondu tematikai veltīti TV raidījumi „*Eiropas fonda atslēgas*” un 51 radio raidījums „*Eiropas fondu atslēgas*”. Vienu radio raidījumu vidēji noklausījušies aptuveni 43 tūkstoši Latvijas iedzīvotāju, savukārt televīzijas raidījumu noskatījušies 140 tūkstoši, līdz ar to tika sasniegts raidījumu pamatmērķis – sniegt sabiedrībai informāciju par ES fondu ieviešanas gaitu un aktualitātēm.

Konferences

Latvijas valsts 90. gadadienas pasākumu ietvaros Finanšu ministrija un Valsts ieņēmumu dienests sadarbībā ar Latvijas Darba devēju konfederāciju un pilsētu domēm organizēja Finanšu forumu ar piecām reģionālām konferencēm Bauskā (29. augustā), Valmierā (12. septembrī), Ventspilī (19. septembrī), Daugavpilī (3. oktobrī) un Rīgā (17. oktobrī).

Katrā konferencē tika organizētas četras diskusiju grupas par muitas jautājumiem, par resursu efektīvu izmantošanu Valsts ieņēmumu dienestā, par Latvijas tautsaimniecības attīstību valsts un pašvaldību budžeta kontekstā, kā arī par Valsts ieņēmumu dienesta un uzņēmēju sadarbību.

2008. gada 27. novembrī Rīgas Latviešu biedrības namā par godu Finanšu ministrijas (FM) un Latvijas Republikas proklamēšanas 90. gadadienai notika konference „Finanšu sistēmai 90 gadi”. Pasākumā piedalījās Latvijas augstākās amatpersonas, nozares eksperti un valsts finanšu sistēmas darbinieki. Konferencē noslēgumā finanšu ministrs Atis Slakteris un Latvijas Darba devēju konfederācijas prezidents Vitālijs Gavrilovs parakstīja Finanšu ministrijas un Latvijas Darba devēju konfederācijas rezolūciju, kurā noteikts turpināt abu pušu sadarbību finanšu politikas veidošanā un īstenošanā. Rezolūcijā izvirzīti šādi uzdevumi:

- ▶ turpināt veidot uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, tajā skaitā mazināt administratīvo slogu uzņēmumiem;
- ▶ analizējot normatīvo bāzi un veidojot fokusu grupu diskusijas, samazināt administratīvo slogu ES fondu apguves procesā, tādējādi arī paātrinot ES finansējuma aprites ātrumu;
- ▶ vienkāršot ES fondu aktivitāšu uzraudzību, izvērtējot pārskatu iesniegšanas biežumu un pieļaujamo kļūdas izmēru;
- ▶ sagatavot priekšlikumus jaunām iepirkumu procedūrām, kas būtu vienkāršākas un mazāk birokratizētas, par galveno principu valsts līdzekļu kontrolēšanai un neizšķērdēšanai nosakot atklātību un publiskās informācijas pieejamību;
- ▶ īslaicīgās grūtībās nonākušiem uzņēmumiem normatīvajos aktos paredzēt tiesības piešķirt termiņa pagarinājumu nokavētiem nodokļu maksājumiem;
- ▶ turpināt ieviest kvalitātes vadības sistēmu un apgūt labas pārvaldības praksi;
- ▶ veicināt finanšu pieejamību uzņēmumiem tautsaimniecībai nozīmīgās nozarēs;
- ▶ paplašināt dialogu ar sabiedrību, rīkojot informatīva rakstura pasākumus par ministrijas aktualitātēm;
- ▶ regulāri veikt informācijas apmaiņu ar Latvijas Darba devēju konfederāciju un savstarpēji meklēt risinājumus būtiskām likumdošanas problēmām;
- ▶ konsultēties par uzņēmējiem nozīmīgiem jautājumiem un apmainīties ar informāciju, lai praksē netiktu ieviesti uzņēmējiem neizpildāmi normatīvie akti.

Reģionālie ES struktūrfondu informācijas centri

2008. gadā pieci reģionālie struktūrfondu informācijas centri (RSIC) Saldū, Alūksnē, Daugavpilī, Jelgavā un Rīgā turpināja sniegt informēšanas un konsultāciju pakalpojumus mērķa grupām – pašvaldībām, vietējiem uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām, izglītības darbiniekiem un citiem interesentiem, nodrošinot regulāru informāciju par ES fondiem, izsludinātajiem konkursiem, projektu pieteikšanas kārtību u.c., kā arī turpināja informēt par 2007.–2013. gada ES fondu plānošanas perioda aktualitātēm – jaunā plānošanas perioda finanšu līdzekļu sadalījumu, gaidāmajiem projektu konkursu izsludināšanas datumiem, izsludinātajiem projektu konkursiem u.tml.

RSIC 2008. gadā rīkoja vairāk nekā 300 informatīvos seminārus visos Latvijas reģionos. Informējot un konsultējot interesentus gan klātienē, gan pa telefonu, gan ar e-pasta starpniecību un piedaloties citu institūciju rīkotajos semināros, nepieciešamā informācija tika sniegta ap 62 600 interesentiem visā Latvijā. Šis rādītājs 2008. gadā ir vairāk nekā divreiz lielāks nekā 2007. gadā, līdz ar ko RSIC informēto iedzīvotāju skaits pieaudzis vēl straujāk nekā pirms gada.

Plānošanas reģionu mājaslapās izveidotajās RSIC sadaļās 2008. gadā turpināta regulāra aktuālās informācijas publicēšana, t.sk. tika papildinātas plānošanas reģiona kartes par struktūrfondu izlietojumu reģionā. Kopā 2008. gadā RSIC mājaslapu sadaļās apmeklējuši vairāk nekā 38 500 interesenti.

2008. gadā RSIC turpināja pirmajos divos darbības gados iesākto sadarbību ar plašsaziņas līdzekļiem, sagatavojot aptuveni 230 publikācijas presē un televīzijas un radio sižetus. Tāpat katrs RSIC vidēji reizi mēnesī sagatavoja, publicēja un sadarbības partneriem izsūtījis ziņu lapu, kurā ietvertas ar ES fondiem saistītās aktualitātes attiecīgajā reģionā. 2008. gadā piecos Latvijas reģionos organizētas reģionālās konferences potenciālajiem ES fondu projektu pieteicējiem un citiem interesentiem, kā arī visos reģionos kopā rīkotas 7 preses konferences par ES fondu aktualitātēm.

Informatīva ceļojošā izstāde

Atzīmējot Eiropas Sociālā fonda (ESF) 50. gadadienu un trīs gadu darbību Latvijā, Finanšu ministrija sadarbībā ar Eiropas Sociālā fonda vadībā iesaistītajām institūcijām 2008. gadā organizēja ceļojošo izstādi „Eiropas Sociālā fonda projektu parāde”.

5. attēls

Ceļojošās izstādes mērķis bija iepazīstināt Latvijas iedzīvotājus ar ESF sniegtajām iespējām nodarbinātības, izglītības un sociālās iekļaušanas jomā, kā arī veicināt līdz šim neaktīvo mērķa grupu iesaistīšanos ESF projektu sagatavošanā un īstenošanā. Projekta ietvaros tika izveidota pārvietojama ekspozīcija – 12 standos foto, audio un video stāstos atspoguļoti pavisam 36 ESF projekti, radot dokumentālu interviju sēriju par pieredzi, kas radusies, izmantojot ESF piedāvātās iespējas. Izstādes moto bija Jāņa Jaunsudrabiņa vārdi "Nav uz zemes tiks tumšas vietas, kur nedzimtu kāda gaiša doma". Uz stendiem tika izvietota arī informācija, kā iespējams saņemt ESF finansējumu un kādas nozares ESF atbalstīs 2007.–2013. gada ES fondu plānošanas periodā.

Ceļojošā izstāde tika atklāta 2008. gada 10. janvārī Rīgā. Pasākumu ar uzrunu atklāja īpašu uzdevumu ministrs ES finanšu pārvaldes lietās Normunds Broks un Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un vienlīdzīgu iespēju ģenerāldirektorāta ģenerāldirektora vietniece Lenija Semjuela (*Lenia Samuel*), pasākumā piedalījās arī Latvijas labklājības ministre Iveta Purne un izglītības ministre Tatjana Koķe.

N.Broks, I.Purne (vidū), T.Koķe

N.Broks atklāj Eiropas Sociālā fonda projektu parādi

No 2008. gada 7. janvāra līdz 10. februārim ceļojošie 12 stendi tika izstādīti visos Latvijas reģionos kopā 24 pašvaldībās.

ESF projektu parādes atklāšanas pasākuma apmeklētāji

No 2008. gada 18. februāra līdz 25. februārim izstādes ekspozīcija bija aplūkojama Eiropas Savienības Informācijas aģentūras telpās (Rīgā, Aspazijas bulvārī 28).

Eiropas Sociālā fonda projektu parādes ietvaros Latvijas sabiedriskā televīzija veidoja videofilmu „30 dienās apkārt Latvijai”, atspoguļojot izstādes sagatavošanas posmu, atklāšanas pasākumu un ceļojošās izstādes norises aktivitātes. 2008. gada 24. martā ar atkārtojumu 2008. gada 26. martā videofilma pārraidīta Latvijas Televīzijas 1. kanālā, kā arī ievietota mājaslapā www.esfondi.lv.

Ņemot vērā izstāžu apmeklētāju pozitīvās atsauksmes, Eiropas Komisijas atzinīgo izstādes novērtējumu un ielūgumu izstādi eksponēt arī Eiropas Komisijā, no 2008. gada 26. maija līdz 13. jūnijam Finanšu ministrija organizēja izstādes otro kārtu Latvijā – 14 Latvijas pašvaldībās piecos plānošanas reģionos.

6. attēls

Ar angļu valodā tulkotās izstādes ekspozīciju ikvienam interesentam bija iespējams iepazīties Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un vienlīdzīgu iespēju ģenerāldirektorāta telpās Briselē no 2008. gada 30. jūnija līdz 4. jūlijam.

Atklāšanas pasākumā Briselē piedalījās un viesus uzrunāja Eiropas nodarbinātības, sociālo lietu un vienlīdzīgu iespēju komisārs Vladimirs Špidla (*Vladimir Špidla*) un īpašu uzdevumu ministrs Eiropas Savienības finanšu pārvaldes lietās Normunds Broks.

V.Špidla (no kreisās) un N.Broks 30.06.2008. atklāšanas pasākumā Briselē

2008. gada 7.–9. oktobrī Finanšu ministrija piedalījās Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta un Reģionu komitejas organizētajā 2008. gada Reģionu un pilsētu Eiropas nedēļā „Open days”. Tēmas „Reģioni un pilsētas rosinošā pasaulē” ietvaros Finanšu ministrija demonstrēja Latvijas labo praksi saziņā ar sabiedrību, iepazīstinot ar informatīvo ceļojošo izstādi Latvijā „Eiropas Sociālā fonda projektu parāde”.

Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar valsts iestādes darba kvalitāti un to rezultāti

Sabiedrības iesaistīšana lēmumu pieņemšanā valsts pārvaldē ir būtisks priekšnoteikums valsts sekmīgai attīstībai. Finanšu ministrija savas kompetences ietvaros regulāri sniedza informāciju nevalstisko organizāciju (NVO) pārstāvjiem par ministrijā izstrādātajiem tiesību aktu projektiem, tādējādi stiprinot saikni ar Latvijas NVO pārstāvjiem un veicinot pilsoniskas sabiedrības attīstību valstī.

Ministrija apzinās, ka ir nepieciešams turpināt un pilnveidot darbu pie sabiedrības iesaistīšanas lēmumu pieņemšanas un izvērtēšanas procesā. Lai novērtētu 2008. gadā sasniegtos rezultātus, no 2009. gada

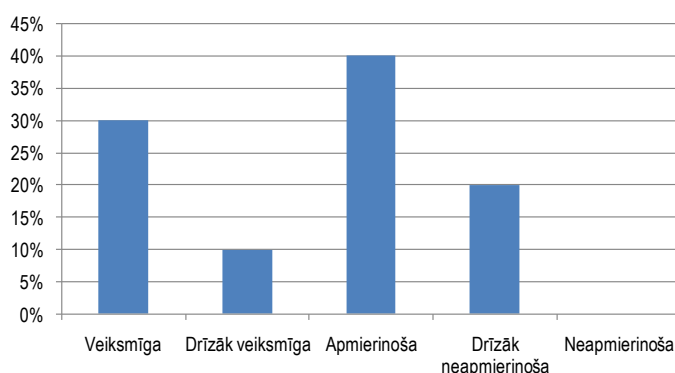
7. janvāra līdz 19. janvārim FM Komunikācijas departaments aptaujāja nevalstiskos partnerus. Pētījuma mērķis bija izvērtēt līdzšinējo sadarbības modeli un konstruēt priekšlikumus tā uzlabošanai.

Lielākā daļa pētījuma respondentu pozitīvi novērtēja Finanšu ministriju un organizāciju sadarbību 2008. gadā. Atsevišķas organizācijas pat norādīja, ka ministrijas paveiktais darbs sabiedrības iesaistīšanai lēmumu pieņemšanā ir viens no sekmīgākajiem visā valsts pārvaldē.

Biežāk izteiktais vērtējums NVO un FM sadarbībai bija „apmierinoši”. To sniedza 40% pētījumā aptaujātie respondenti (sk. 18. diagrammu). Savukārt negatīvu sadarbības vērtējumu – „drīzāk neapmierinoši” – sniedza vien 20% aptaujāto organizāciju. Salīdzinot ar 2007. gada pētījuma datiem, par 8 procenta punktiem palielinājies to respondentu īpatsvars, kuri sadarbību vērtē kā veiksmīgu (2007. gadā – 22%). Lai arī pozitīvo novērtējumu īpatsvars ir lielāks nekā negatīvo, tomēr organizācijas norādījušas, ka nepieciešams turpināt aktīvi strādāt pie sadarbības stiprināšanas un NVO vairāk jāiesaista lēmumu pieņemšanā.

18. diagramma

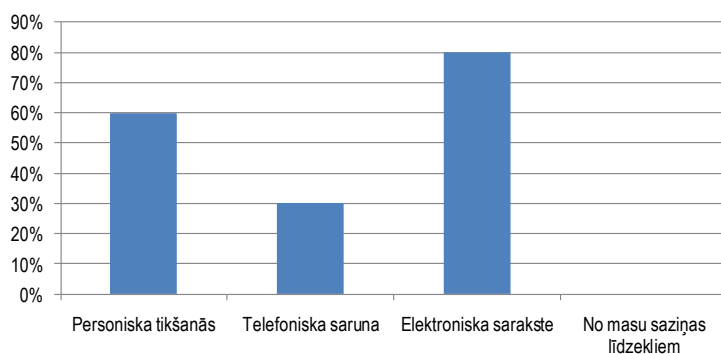
NVO novērtējums par sadarbību ar Finanšu ministriju

Pašreiz FM visplašāk izmantotais saziņas kanāls ar NVO pārstāvjiem ir elektroniskais pasts. Ministrija vēlējas noskaidrot organizāciju viedokli, vai šis ir piemērotākais saziņas veids arī NVO vērtējumā. Aptaujas dati liecina, ka par piemērotāko informācijas apmaiņas veidu NVO uzskata tieši elektronisko saraksti, kas pašlaik tiek arī aktīvi lietota saziņas procesā starp FM un NVO. Otrs populārākais atbilde variants bija personiska tikšanās, par trešo piemērotāko respondenti atzina telefonisku sarunu, savukārt vismazāk iecienītais saziņas veids bija informācijas ieguve no plašsaziņas līdzekļiem (sk. 19. diagrammu).

19. diagramma

Finanšu ministrijas piedāvāto informācijas gūšanas veidu vērtējums

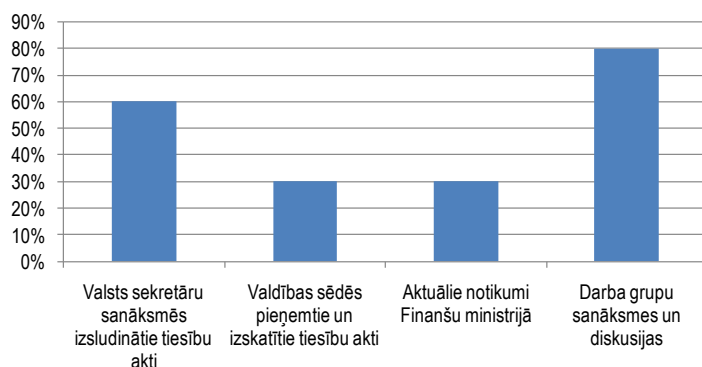

Kā nozīmīgs veids informācijas iegūšanai tika pieminēta arī Ministru kabineta un NVO memoranda padomes sēde, tāpat aptaujas dalībnieki izteica arī vēlmi biežāk tikties ar ministrijas politisko un administratīvo vadību.

Būtiski bija noskaidrot, kāda informācija NVO pietrūkst, lai konstatētu virzienu, kurā ministrijai jāstrādā efektīvāk. Biežāk minētā atbilde bija, ka nepieciešams sniegt vairāk informācijas par darba grupu sanāksmēm un plānotajām diskusijām. Izplatīts bija arī variants, ka Finanšu ministrija jāinformē par valsts sekretāru sanāksmju rezultātiem, ko ministrija patlaban aktīvi arī dara. Mazāk populāras bija atbildes, ka ministrijai jāsniedz informācija par valdības sēžu rezultātiem un jāinformē par aktuālajiem notikumiem ministrijā (sk. 20. diagrammu).

20. diagramma

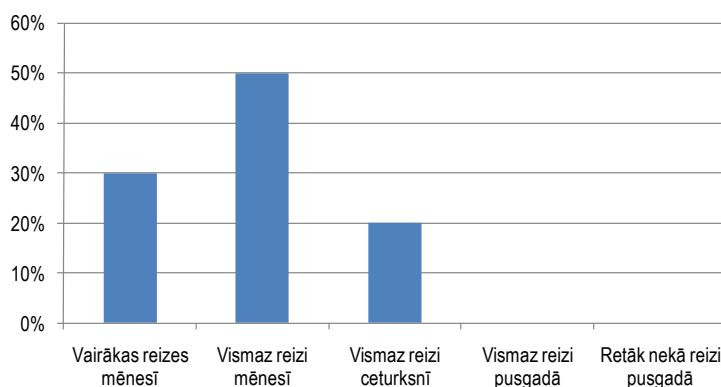
Jautājumi, par kuriem nevalstiskās organizācijas vēlētos saņemt vairāk informācijas

Lai gan ministrija sniedz informāciju NVO vairākas reizes mēnesī, tikai 30% aptaujāto NVO sniedza tieši šādu atbildi. Puse organizāciju (50%) norādīja, ka informācijas apmaiņa notikusi vismaz reizi mēnesī, savukārt vēl dažas organizācijas minēja, ka informācijas apmaiņa notika reizi ceturksnī (sk. 21. diagrammu).

21. diagramma

NVO minētais informācijas apmaiņas biežums starp NVO un Finanšu ministriju

Svarīgs šī pētījuma mērķis bija iegūt NVO redzējumu par to, kā iespējams paplašināt organizāciju līdzdalību un stiprināt to iesaisti lēmumu pieņemšanas procesā. Biežāk saņemtais ieteikums no aptaujas dalībniekiem bija „aktīvāk izmantot NVO priekšlikumus un vairāk konsultēties par normatīvo aktu pieņemšanas jautājumiem”. Tāpat tika izteikta iniciatīva vismaz reizi ceturksnī FM organizēt informatīvu sanāksmi un diskutēt par konkrētu tēmu, procesā iesaistot arī specifiskas organizācijas.

Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Lai veicinātu nevalstisko organizāciju informētību un efektīvāku līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, Finanšu ministrijā izveidotas vairākas darba grupas, kurās pārstāvētas nevalstiskās organizācijas:

- ▶ darba grupa likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” redakcijas izstrādāšanai (izveidota ar FM 20.03.2008. rīkojumu Nr. 357), kas 2008. gadā sanākusi vidēji divas reizes mēnesī;
- ▶ darba grupa valsts nodokļu un nodevu sistēmas attīstības pamatnostādņu izstrādāšanai (izveidota ar FM 31.03.2008. rīkojumu Nr. 372), kas sanākusi vidēji reizi divos mēnešos;
- ▶ darba grupa MK 17.03.2008. sēdes protokollēmuma Nr. 17 15.§ „Noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 27. marta noteikumos Nr. 201 „Noteikumi par obligāti piemērojamiem Latvijas grāmatvedības standartiem””” 2. punktā dotā uzdevuma izpildei (izveidota ar FM 21.04.2008. rīkojumu Nr. 422), kas sanākusi vidēji reizi mēnesī;
- ▶ darba grupa Tabakas uzraudzības valsts programmā iekļautā 2.1.1.uzdevuma izpildei (izveidota ar FM 01.08.2008. rīkojumu Nr. 906), kas sanākusi vidēji reizi mēnesī;
- ▶ darba grupa priekšlikumu nodokļu administrēšanas pilnveidošanai (izveidota ar FM 06.02.2009. rīkojumu Nr. 87), kas sanākusi vidēji divas reizes mēnesī;
- ▶ darba grupa Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda aktivitāšu uzsākšanas iespējamībai 2009. gadā izvērtēšanai (izveidota ar FM 16.01.2009. rīkojumu Nr. 33), kas sanākusi vidēji trīs reizes mēnesī.

2008. gadā darbu turpināja Sabiedriskā labuma komisija (izveidota ar MK 09.02.2005. rīkojumu Nr. 79), kas ir koleģiāla konsultatīva institūcija, kura atbilstoši Sabiedriskā labuma organizāciju likumam sniedz FM pamatotu atzinumu par biedrības, nodibinājuma vai reliģiskās organizācijas darbības atbilstību sabiedriskā labuma organizācijas darbības būtībai, kā arī par tās mantas un finanšu līdzekļu izlietojuma atbilstību minētā likuma noteikumiem.

Tāpat jāmin, ka, gatavojot likumprojektu „Grozījumi likumā „Par pievienotās vērtības nodokli””, konsultācijas notikušas ar biedrību „Nekustamā īpašuma projektu attīstītāju asociācija”.

Bez tam Finanšu ministrija kā ES fondu vadošās iestādes vadībā darbojas Eiropas Savienības fondu uzraudzības komiteja (UK). UK vada vadošās iestādes vadītājs, un tajā iekļauti pārstāvji no vadošās iestādes, atbildīgajām iestādēm, sadarbības iestādēm, maksājumu iestādes, revīzijas iestādes, sertifikācijas iestādes, kā arī sociālie, nevalstiskā sektora un reģionālie partneri. Kopējais NVO īpatsvars ES fondu UK dalībnieku sastāvā ir turpat viena trešdaļa no kopējā UK dalībnieku skaita, taču, kā noteikts 2008. gada 13. maija Ministru kabineta noteikumu Nr. 331 „Uzraudzības komitejas nolikums” 6.26. punktā, „uzraudzības komitejās ir atļauts piedalīties arī citu sociālo partneru, biedrību un nodibinājumu pārstāvjiem”.

PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

Prioritārie uzdevumi nākamajam gadam

Finanšu ministrija nākamajā gadā izvirzījusi prioritāros uzdevumus saistībā ar sabalansēta un starptautisko parteru prasībām atbilstoša valsts budžeta izveidošanu, tādējādi nodrošinot ieņēmumu apjoma palielināšanu, sekmīgu rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pilnveidošanu, kā arī Eiropas Savienības fondu efektīvu vadību un finanšu sistēmas stabilizāciju.

Lai valsts budžetā palielinātu nodokļu ieņēmumu apjomu, nepieciešams pārvērtēt nodokļu slogu, 2009. gadā ministrijai, piesaistot starptautiskos ekspertus un institūcijas, nepieciešams pilnveidot nodokļu un nodevu sistēmu, izstrādājot ekonomisko attīstību veicinošas nodokļu un nodevu sistēmas pamatnostādnes, kas noteiks nodokļu un nodevu politikas pamatprincipus, mērķus un nākotnes rīcības virzienus. Joprojām finanšu krīzes apstākļos būs jāiegulda liels darbs un resursi 2010. gada valsts budžeta sagatavošanas procesā, jo valsts budžetam vienlaicīgi jāatbilst stingrai fiskālai disciplīnai un starptautisko finanšu palīdzības sniedzēju pieaugošajām prasībām.

Kā vienu no darba prioritātēm Finanšu ministrija ir izvirzījusi sekmīgu rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pilnveidošanu, nosakot rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas elementu un mērķu savstarpējo sasaisti, kā arī to pielietojamību valsts budžeta sagatavošanā un izpildes analīzē. Lai nodrošinātu veiksmīgu iepriekšminētās prioritātes īstenošanu, ministrija sagatavos Ministru kabineta instrukciju par metodoloģiskām prasībām, kas jāievēro, formulējot un novērtējot rezultātus un to rādītājus. Finanšu ministrija, iesaistot ministrijas, līdz 2009. gada 1. septembrim novērtēs līdz šim definēto nozaru rezultātu un to rezultatīvo rādītāju informatīvo kvalitāti un sagatavos kvalitatīvākus rezultātus un to rezultatīvos rādītājus nākamajam nozaru darbības stratēģiskās plānošanas ciklam (2010.–2012. gads). Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts kanceleju sniegs tiešu atbalstu nozaru ministrijām, organizējot un vadot darba grupas nozaru rezultatīvo rādītāju izvērtēšanai, kā arī kontrolējot to darba rezultātu kvalitāti.

Lai risinātu ES fondu finanšu resursu vadības problēmas, Finanšu ministrija ir izveidojusi darba grupu, kuras sastāvā ietilpst Latvijas Bankas, Ekonomikas ministrijas, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāvji un kuru uzdevums ir izvērtēt Eiropas Savienības fondu aktivitāšu uzsākšanas iespējamību 2009. gadā, kā arī sagatavot Ministru kabinetam informatīvo ziņojumu par šāda veida lēmumiem par Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra protokollēmumā (Nr. 94 65.§) minēto aktivitāšu turpmāko īstenošanu.

Lai nodrošinātu fiskālās disciplīnas uzraudzību, finanšu ministrs izveidojis Fiskālās disciplīnas uzraudzības komiteju, kuras galvenie uzdevumi ir izskatīt valsts budžeta izpildes procesu (faktiskos ieņēmumus, izdevumus un valsts budžeta finansiālo deficītu), kā arī salīdzināt faktiskos rezultātus ar plānotajiem, izskatīt informāciju par kārtējo maksājumu parādiem un neizpildītajām maksājumu saistībām, ministriju iesniegtos pieprasījumus resursu un izdevumu sadalījumam un apjomam, kā arī sagatavo ieteikumus, lai nodrošinātu valsts budžeta izpildi un noteikto fiskālo rādītāju sasniegšanu, tai skaitā ieteikumus par ierobežojumiem ministrijām veikt budžeta izdevumus un uzņemties jaunas saistības.

2009. gada laikā Finanšu ministrija sadarbībā ar Finanšu kapitāla un tirgus komisiju, Latvijas Banku nodrošinās starptautiskā aizņēmuma apgūšanu un uzraudzību atbilstoši starptautiskajām prasībām, kuras izvirzījuši aizdevēji, kā arī vienlaicīgi tiks nodrošināta „Parex bankas” stabilitāte, tādējādi turpinot stiprināt finanšu sistēmas stabilitāti. Būtiski būs izpildīt Starptautiskā Valūtas fonda nosacījumus attiecībā uz izmaksu samazināšanu, vienlaicīgi nodrošinot valsts atbalstu ekonomikas stimulēšanā.

Vienlaicīgi ar iepriekšminētajiem prioritārajiem uzdevumiem tiks:

- ▶ izstrādāts likumprojekts „Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2009. gadam” un sagatavošanas procesā izvērtēti ministriju izdevumi ar mērķi nodrošināt izdevumu efektivitātes paaugstināšanu un izdevumu samazināšanu, kā arī likumprojekts „Par valsts budžetu 2010. gadam”;

- ▶ pilnveidota normatīvā bāze ES fondu jomā, atvieglojot ES fondu finansējuma saņēmējiem atskaitīšanos par netiešajām (administrēšanas) izmaksām, kas veiktas projekta ietvaros, ieviešot netiešo izmaksu nemainīgo likmi, kā arī izvērtējot iespējas ieviest kopsummu un standartizētas vienības izmaksas ES fondu projektos;
- ▶ izstrādāti grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, paplašinot nodokļa bāzi ar ienākumu no kapitāla un kapitāla pieauguma;
- ▶ izstrādāti grozījumi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli”, paplašinot nodokļa bāzi ar dzīvojamām mājām;
- ▶ izstrādāti grozījumi likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”, lai izlīdzinātu nodokļu režīmu, veicinot banku kreditoru ilgtermiņa atbalstu dzīvotspējīgām bankām;
- ▶ īstenota aktualizēto Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programma (apstiprināta Ministru kabineta 14.06.2009. sēdē);
- ▶ sagatavots informatīvais ziņojums par ES fondu vadības un kontroles sistēmas efektivitātes izvērtējumu, kā rezultātā noteikti optimāli pārbaužu (kontroļu procedūru) apjomi ES fondu sistēmas ietvaros un noteikts pieļaujamās kļūdas līmenis, zem kura administrēt neatbilstības ir finansiāli neizdevīgi un nelietderīgi;
- ▶ izstrādāta vienota darba samaksas sistēma valsts pārvaldē;
- ▶ īstenota ES fondu projektu ieviešana Finanšu ministrijā.

lestādes finanšu saistības

Finanšu ministrijai 2009. gadam nav reģistrētas finanšu saistības un kredītsaistības.

Starptautiskie projekti

2009. gadā Finanšu ministrijas centrālajā aparātā turpināsies Eiropas Savienības fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda tehniskās palīdzības projekta „Tehniskā palīdzība Eiropas Savienības fondu vadošajai, atbildīgajai, sertifikācijas, revīzijas un maksājuma iestādei Latvijā”, Kohēzijas fonda projekta „Tehniskā palīdzība Kohēzijas fonda vadošajai iestādei Latvijā”, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta līdzfinansētā individuālā projekta „Tehniskās palīdzības fonds 2006.–2011. gadam” īstenošana, plānots uzsākt Solidaritātes un migrācijas plūsmas pārvaldīšanas programmas 2007.–2013. gadam Ārējo robežu fonda, Eiropas Atgriešanās fonda, Eiropas Bēgļu fonda tehniskās palīdzības projekta ieviešanu.